

3 ՄԱՐՏ 2017 ՈՒՐԱԹ 8(5456)

«Զինձառայողների ադախովագրության» հիմնադրամում՝ 808 921 դոլար

«Զինձառայողների ադախովագրության» հիմնադրամում այս դաշի դրամը հավաքվել է 808 921 դոլար (393709929 դրամ): Այս սեղելությունը հրատարակվել է հիմնադրամի 1000plus.am կայքում: Այս սեղելու ունեցած անդամիկ նիստում հաստատվել են հիմնադրամի ծախսերը: 2017 թվականի համար նախատեսվում է 1 միլիարդ 731 միլիոն դրամ ծախս: «Ասված սա այս ծախսերը չկատարվեն, բայց եթե անհրաժեշտություն լինի, 1 միլիարդ 731 միլիոն դրամ ծախս ենք առաջարկում կատարել, դա փոխհատուցումն է, որը կազմված է ակտուալ հաշվարկների հիման վրա՝ 100 գոնե 50 վիրավորի հաշվարկով, որ այս արված համար որդես զուգար տղանավորում ենք, լուս վաս է հնչում, բայց որդես ֆինանսական տղանավորում ստիպված ենք անել»,-ասել է հիմնադրամի սնորհ Կարուհան Ավետիսյանը:

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Կոչից առաջ երաշխիքներ են դրվում

Սփյուռմահայերին ուղղված վարչապետ Կարեն Կարապետյանի կողմից արտահայտված ու հակասական գնահատականների արժանացավ, եւ դա բնական էր: Չանց առնելով շրային եւ անբարյացակամ արձագանքները եւ սղասելով սփյուռքի ինստիտուցիոնալ կառույցների ու երեւելի անձնավորությունների անդրադարձներին, զանց առնելով նաեւ կոչի լեզվախմբագրական անհարթությունները, կարելի է վստահորեն ասել, որ այն հարիւր էր հայության ձգտումներին, լուսերիս ազգային լուսակալին, հեռեւաբար արձանի անձնային ուսարդության:

Դեռեւս անկախությունից լուս առաջ, հասկաղես անցյալ դարի 70-ական թվականներից սկսած, անզամ առանց դաւսոնական հայսարությունների ու կոչերի հնչում էր միտքը, թէ Գայասանը որչ հայության հայրենին է եւ նրա հզորացումը բոլորիս, սփյուռք թէ մայր հայրենին, խնդիրն է: Գեւազայում, աղեսալի երկրաւարժը, Արցախյան ազասամարտը եւ Անկախության հռչակումը եկան անհնաս դարձնելու մինչ այդ եղած բոլոր սեսակի վերադադրությունները եւ, փոխարենը, հիմնավորելու հայության մեկության զաղափարի իրականացումը: Գիւմ հչերն են հիւսում ռոնանսիզմի այն ալիքը, որը հորձանք սվեց Սփյուռքի դեմի Գայասան, առաջնորդությամբ, դեմք է լուսերի տասնական այս դարազան, Ռանկավար Ազասական կուսակցության եւ Գայակական բարեգործական ընդհանուր միության՝ զոնե սնեսական ու մարդասիրական մասով: Դժբախտաբար այդ ալիքը փերվեց երկրում կաղիսալի դաւսոնություն օրենքների անկատարության, կաւառակերության, հախումն սեփականաւսոնումն, արազ հարսանալու մոլուցի է եւ չեստ անհասներ զորբայություն արզելաղասներ լուս:

Եկավ մի դաշ, հիւսում են՝ 1992 թ.ին, երբ Գայասանի սնեսական ու հասարակական զարգացման մեծագույն ջասազովներից Լուիզ Մանուկյան-Սիմոնը անձամբ ինձ խորհուրդ էր տալիս սփյուռքահայ մեր ներդրողներին չհաղալել: «Նրանք կորցնելու են իրենց ներդրումները, որից հետո այլեւս երբեք չեն վերադադնա այստեղ», մարգարեանում էր ԳԲԸՄիության այն ժամանակվա ղեկավարը:

Գեսո եկան ավելի բարեողաս սարիներ, օրենքներ կատարելազործեցին, ներդրումային մթնոլորտը բարելավվեց, եղան մի քանի խոսոր ներդրումներ՝ Զորք Զերբորան, Եղվարդ Եռնեյան, Թյուֆեմեյան եւ ուրիւսներ, սակայն «կրիւ ունեւալու», «վերիք սկզբից» տալու, «փայլ» մսնելու, «ասկաշի», դեւական դաւսոնը եւ խորհրդարանական անձեռնմխելիությունը անձնական բարեկեցության եւ հարսացման հեւ լուսերի կամ անլուս կիրառելու մոլությունը: Գնից մնացին նաեւ երկիրը միանձնյա ղեկավարելու, իւսանության տարբեր թեւերի հակակեղի անհրաժեշտությունը արհամարհելու, վերջաղեմ՝ ալսորիսար՝ իրարահաղորդ վարչակարգերը, որոնց նվիրականացումը, այժմ, ներկա օրերին, առավել ցայտուն սեսանելի է նախընտրական ցուցակներից, որտեղ ոչ թէ սահմանադրական իւսանությունների հակակեղիների սկզբունքն է զործելու, այլ՝ կրկին աւսաստելու է անձերի ու խմբերի հակակեղությունը միմյանց, ավելի ռուս՝ զուգակեղությունը, այսինքն՝ միւս կենսունակ թայֆաբազությունը: Գեսեւաբար ինչ էլ որ լինի հեւազայում, նույնիսկ եթէ հրաւալի զործեն սահմանադրական նոր կարգերը, վարչաղեսական դրությունը, այս ընթացիկով, կրկնում են՝ այս ընթացիկով, Գայասանում մենք չենք ունեւս սնեսական այն հզորանքը, որը հիմք է երկրի անվսանզության, հասարակական բարորության, Գայասան-Արցախ-Սփյուռք իրական միասնության:

Վարչաղեսի կոչը բնականաբար տեղի է տալիս տարբեր հարցաղումներին: Ուսի փորձեն դրանց մի մասը լուսարդել սորեւ:

- Ի՞նչ է միտքում անել սփյուռքում կազմակերպությունների ներսում եւ միջեւ համախոհություն հասաստելու կամ դրան նղաստելու ուղղությամբ: Ընդունում են, որ այս կարեւոր առաջադանը տաղալվել է իւսանության որո ռակների կողմից նաեւ:

- Ի՞նչ է անելու սփյուռքահայ երիտասարդ մասնագեղը (բժիւկ, ճարտարագեղ, ճարտարաղես կամ ֆինանսիս), երբ զալիս է Գայասան առանց նախնական դայանաւորվածության. ո՞վ է զբաղվելու իր աւսասանի տեղավորման եւ մյուս հարցերով: (Խնդրում են, միայն չասեք՝ սփյուռքի նախարարությունը, որի հեւ մեր մյուս նախարարություններն անզամ զուսանում են համազործակեղ):

- Ի՞նչ է անելու, օրինակ, աներկաղայի ներդրողը, որն ընդամենը 3 օրում իռլանդիայում զտել է (իրական դեղի են դասում) իրեն հարմար զործարանը բեռնասար մեքենաների կարողուստը արտարելու համար, մինչեղեղ Գայասանում 8 օրվա ընթացիկում համաղասասիսան մարմինները չկարողացան նրան ներկայացնել ոչ իսկ մեկ զործարանի սեփականաւսիւրը, ոչ էլ բիզնես ծրագիրը:

- Ինչղեւս է դաւսոնաւելու սփյուռքահայ ներդրողներին հարկային մարմինների կամայականություններից, բանկերի վաւսառությունից, թաղային եւ այլ հեղինակություններից:

- Ձեր հրաղարակած կոչը ուղղված է «սփյուռքահայերին» եւ ոչ սփյուռքահայությանը: Ի՞նչղես հասկանալ, Դուք նկաշի ունեք միայն փողատերերին, թէ՛ առհասարակ հայ մարկանց, ովքեր, համեւայն-դեղիս, ցանկություն կունեւան վերադադնալ կամ զալ Գայասան բնակվելու:

- Ի՞նչ է կարծում, որման կեւելի Ձեր դաւսոնավարությունը: Իսկ Ձեզ հաղորդող վարչաղեսները կարունակե՞ն դեղի սփյուռք բացվելու կուսը, թէ՛ այն նորից կփակվի եւ կմնա լոկ իրեւ զարվիչ կարգաղիսու:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉՍՏՐՅԱԼ

Բվեարկության հմայքներն ու ֆնայքները

Ընտրական օրենսգրի՝ մի կողմից ընտրակեղծիքները բացառող, մյուս կողմից՝ արդեն հանրության ոչ միանւանակ կատակներին արժանացած դրույթները մտածել են տալիս, որ այս անզամ, իրոք, արդիվ 2-ի ընտրություններին սղասվում է աննախաղեղ իրավիճակ, իսկ արդյունքները, կարելի է ասել, անկանխատեսելի կարող են լինել:

Չզիտենք, թէ ինչ արդյունավետությամբ է ընթանում անձնագրային սեղաններում նույնակաւնացման ֆարտեր տրամաղրելու զործընթացը, քանի որ այդ ֆարտով հիմա անձնագրին հավասար կարելի է ընտրության զնալ, սակայն ընտրողների թվի եւ բնակչության թվի՝ արդեն հրաղարակված ոչ բնականոն տկուսային հարաբերությունն աւսում է, որ մեր ընտրական մագիստրները զիտեն թվային այդ անհամաղասասիսանությունից օզսվելու զաղսնիքը, որման էլ ընտրողների նախնական ցուցակները հրաղարակվել են, իսկ բացակա ֆաղաղիքների հայտնաբերումը սոկուրական ընտրողի եւ ընտրության մասնակից կուսակցությունների եռանդին է թողնված: Այսինքն՝ եւ ուրիւս բան ու զործ չունեն, դեմք է մեր լուսերի բացակայող բնակչուներին հայտնաբերել այդ ցուցակներում ու այդ մասին հարողորում տան որ որ հարկն է, փչ է, թէ ընտրությունների օրը դիւսի զնամ ու միւսնվեն այս անզամ-

2.564.334 ընտրող: Նույն ժամանակահատվածի համար Ազգային վիճակագրական ծառայությունը տրամաղրել է տեղեկանք, ըստ որի՝ ԳԳ-ում կա 2.993.000 մարդ: Ստացվում է, որ Գայասանում արդողների 85 տկուսը 18-ից բարձր տարիքի են, ստացվում է, որ նրանք ընտրող են: Այսինքն՝ վերջին տարվա ընթացիկում ԳԳ-ից արտաղաղթել են բացառաղես 1-ից 18 տարեկան անչափահասներ, եւ սա ուղղակի արտուրդ է: Նույն Ազգային վիճակագրական ծառայության տղալների համաձայն՝ ընտրողների թվը 268.000-ով ուռձացված է», նւել է դաւսամավորը, այդղիսով մասնացուց անելով անտրամաբանական թվերը:

Սա, իհարկե, այտղես չէր լինի, եթէ համաղասասիսան կառույցներն իսկաղես կամք դրեւորեին եւ մարեին ընտրողների ցուցակները բացակա մարդկանցից, բայց այդ ծախսատար զործընթացը, նույնիսկ եթէ դրա համար ֆինանսական ռեսուրս էլ զսնվեր, հաղիվ թէ իրազործվեր, քանի որ ընտրությունների ելքը վճռող թվերի հեւ չխաղալու ֆաղափական կամք հաղիվ թէ զսնվի: Այն իրավիճակը, որ կուսրվելու է ուղիղ մեկ ամիս հետո փեւարկության զնացող ընտրողի զլիսին, դարաղաղես նոր դրված փորձի լարուրտսոր փորձարկում է հիւսեցնում:

Իսկ թվերի անհամաղասասիսանությունն, ինչղես եւ բոլոր նախորդ ընտրություններում, ահռելի է եւ աչի է զարնում: Այդ մասին լուս փորձագեղներ են նւում, եւ այդ մասին այս անզամ Ազգային ժողովում բարձրաձայնեց ԲԳԿ խմբակցության ղեկավարը. «Ուսիկանությունը ԳԲԳ-ին տրամաղրել է տեղեկանք՝ Գայասանում ընտրողների թվի վերաբերալ, եւ ըստ այդմ՝ 2016 թվականի ղեկեւմբերի 30-ի տղալներով ԳԳ-ում կա

Բունդեսբաղի տեղան ու «Ազերբաղի» ֆանաձ մաձուներ

ԱՆԱԳԻՏ ԳՈՎԱՍԵՓՅԱԼ

Այն լուսերը, որ խոզաղուի աղիթով անցյալ լուսաթ նվագեց Արբեղանը Բաղից բացի աւսարիի տարբեր խոսոր ֆաղաղներում՝ Մոսկվայում, Փարիզում, ամերիկյան տարբեր նահանգներում, լուսանդական խորհրդարանում, դեռ լուս է հիւսվելու: Այդ կոնցերտի մասին մեր զուռնայի սիրահար հեռուստատեսությունը չի ահազանզում, փոխարենը՝ ցուցաղրում է ինչղես եւ տեղի հայկական համայնքները «ղարիկ» հակազղում հակացուց են անում: Իսկ քանի զիք են խոզաղուի մասին հեղինակել ու տարբեր լուսերում արտերկրում, չեն իրագեղելու: «Մակուլաւսուր», աւսում են ինձ համերկացիներս, «ու՛ր են Ձեր զրբերը», հակազղում են զերմանաղիները, երբ համերկացիներիս ինձ սված դասասիսանը իրենց հարցի իմ հովանոնցն են դարձնում: Ձամի՞ է նրանց զրավոր դասնությունը... բայց՝ խորուակ է, չէ՞, մեր երկրի զլիսին դառնում:

2016-ի ղեկեւմբերին Գանբուրում կայացած ԵԱԳԳ արտործնախարարների 23-րդ հանղիղմանը զործող նախազահ, զԳԳ արտործնախարար Ծայնմայերն սկնարկեց, թէ զիտեն արդիյան ֆառորյա դաւսերազմի նախահարձակ կողմին, բայց անուններ չեն հնչեցնում: Գայ դիվանագեղներին այս դասասիսանը չէր կարող զոհացնել, նրանք էլ խիստ զնահասական էին անկաղում, բայց դրա մասին երեի ֆաղաղակարությունից ելնելով բարձրաձայն ղոզողություն չարտաղայեցին, ավելին՝ իրենք իրենց ու նաեւ մեզ՝ լրագրողներիս սփոփեցին, թէ կարեւորը՝ իրենք զիտեն ո՞վ է խախտել դայանաւորվածությունը: Սոցիալ-ղեւնկուրտ Ծայնմայերը եթէ տեսներ ղեկեւմբերյան մեր դիմաղրությունը, միզուցե իր խորհրդարանական կուսակիցների հուսեր, որ 2017-ի փեւսրղարին խոզաղուի դեղիերի 25-ամյա տարեղիցից առաջ հարկ էր խոսել Արբեղանի ֆաւսակական զործողությունների լարունակական լուսայի՝ Սունզայիթի, Բաղի ջարդերի,

Տղեղ 2րդաղարձ Մոամբուկի պատրիարղական ընտրություններում է՞ 4

Քիրը՝ չնկարած ֆիլմերի փոխարեն է՞ Ա

Թուրքիա-Ռուսաստան. զուգակեղության ցաղաղականություն է՞ 11

ԱՐԿ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

Երբին անձնագրերի շնորհիվ ռուսասանցի զբոսաբեկիկների հոսքը կավելանա, բայց...

Փետրվարի 23-ին, երբ ուժի մեջ մտավ Ռուսաստանի Դաշնության փոփոխված Դաշնության ֆալգի համարներին անձնագրերով Հայաստան այցելելու որոշումը, Երևանի կենտրոնում գրեթե ամեն ֆայլի հանդիպում էին ռուսասանցի զբոսաբեկիկների խմբեր: Դա հիշեցնում էր իրանցի զբոսաբեկիկների զանգվածային հոսքը Հայաստան, որ սեղի է ունենում մասնավոր վերջին, բայց ռուսասանցիների դեմքում այն ավելի փոքրաթիվ էր:

Կու Ակասառում ղեկավարվող զբոսաբեկիկների խումբը:

Այնպես չէ, որ այդ օրվա ռուս զբոսաբեկիկների մեծ հոսքը անմիջապես կաղված էր ներքին անձնագրերով Հայաստան այցելելու հնարավորության հետ, քանի որ ժամանակների մեծ մասը դեռ սեղյակ չէին դրանցից ելել էին արաստահանայան անձնագրերով: Ռուսաստանում այդ օրը տոնակա էր ոչ աշխատանքային օր է՝ Հայրենիքի դաշնակցության օրը (մայիսի 9-ը) հունիսի 1-ին Սիրիայում այն մեծվում էր որդես սովետական բանակի ելու ռազմածովային նավատորմի օր էր ոչ դաշնակցության համարվում էր ռազմարկայան օրը): Թերեա, հանգստյան մի ֆանի օր Հայաստանում անցկացնելու նպատակով էին այդ օրերին Հայաստան այցելել ավելի ցածր ռուսասանցի զբոսաբեկիկներ:

Ի դեպ, Հայաստան այցելող զբոսաբեկիկների թվով ամենամեծ բաժինն ունեն հենց Ռուսաստանի ֆալգի փոփոխումը՝ 2016-ին այդ երկրից եկողները կազմել են մեր երկիր այցելողների ընդհանուր թվի 21,7 տոկոսը: Երկրորդ տեղում իրան է, որտեղից Հայաստան եկող զբոսաբեկիկները ընդհանուրի 17 տոկոսն են կազմել, երրորդում՝ ԱՄՆ-ն է՝ ընդհանուրի 9,6 տոկոսով: Տեղեկացնում ենք, որ ազգային վիճակագրական ծառայության հրապարակած սվյալների համաձայն, 2016-ի Հայաստան է ժամանել 1 մլն 259 հզ 657 զբոսաբեկի կամ 2015թ. նույն ժամանակաշրջանի նկատմամբ ցուցանիշն աճել է 5,7 տոկոսով: Անցյալ տարի զբոսաբեկության աճը մեծապես դաշնակցության ված է եղել իրանցի զբոսաբեկիկների թվի գրեթե 80 տոկոս աճով: Ռուսաստանից զբոսաբեկիկների թիվն աճել է 4,2 տոկոսով, բայց եկողների բացարձակ թվի ավելացմամբ, այն երկրորդն է, զիջելով միայն իրանցիների հոսքի ավելացմանը: Այստեղ եր-

կու Ակասառում ղեկավարվող զբոսաբեկիկների խումբը: Առաջինը, ինչ է նշանակում զբոսաբեկիկ: ՄԱԿ-ի Ջրաստեղծության համաշխարհային կազմակերպության (ՋՀԿ) մեթոդաբանության համաձայն, զբոսաբեկի է համարվում յուրաքանչյուր անձ, ով հանգստանալու, բուժվելու, հարազատներին այցելելու, գործնական, կրոնական կամ այլ նպատակներով ճանապարհորդում է իր հիմնական բնակության վայրից մեկ այլ վայր՝ ոչ դրամական օգուտի համար: Ընդ որում, այս մեթոդաբանությամբ զբոսաբեկի համարվողները կարող են հանգրվանել ինչպես հյուրանոցներում կամ հյուրանոցափոխ այլ հանգրվաններում, այնպես էլ բարեկամների, հարազատների տանը, վարձով բնակարանում ել այլն:

Երկրորդ, որ հաշվի առնելով այս մեթոդաբանությունը, զբոսաբեկի են համարվում հազարավոր հայասանցիներ, որոնք աղում ել աշխատանք են Ռուսաստանում ել այցելում են Հայաստան իրենց հարազատներին: Այստեղ թերեա անհրաժեշտություն կա հսկայեցնելու, թե զբոսաբեկային խմբերով, զբոսաբեկային գործակալությունների միջոցով որքան զբոսաբեկի է գալիս ինչպես Ռուսաստանից, այնպես էլ այլ երկրներից:

Ամեն դեպքում, ակնհայտ է, որ ներքին անձնագրերով Հայաստան գալու հնարավորությունից այդ երկրի ֆալգի փոփոխումից քանիչ օգուտ կա զբոսաբեկային հոսքը կավելանա դա շնորհիվ առաջիկայում: Ռուսաստանի տուրոպերատորների ասոցիացիան

օրերս համանման կարծիք է հայտնել, հավելելով, որ մեծ թվով ավիափոխադրումների առկայությունը դրական է ազդում Հայաստան այցելող ռուսասանցի զբոսաբեկիկների հոսքի վրա, իսկ ներքին անձնագրերով Հայաստան այցելելու հնարավորությունը կավելացնի հակառակ այն այցելուների թիվը, որոնք չունեն արաստահանայան անձնագրեր ել հաձախ չեն մեկնում այլ երկրներ: Միաժամանակ, դա դրական ազդեցությունը խիստ կնվազի, եթե մենք որդես ղեկավարվող մեզանից կախված ամեն ինչ չանենք, որ մեր երկիր այցելողները լինի Ռուսաստանից, Իրանից թե Չինաստանից, չիսաթափվեն ել կրկին անգամ այստեղ գալու ել նոր զբոսաբեկիկներ բերելու ցանկություն ունենան:

Ընդհանրապես գերակշիռ մեծամասնությամբ, Հայաստանի ֆալգի փոփոխումը մեզ բնորոշ հյուրասիրությամբ ենք ընդունում զբոսաբեկիկներին, աջակցում նրանց, երբ դիմում են: Երբեմն միանգամից մի ֆանի հոգով, միմյանց խանգարելով փորձում ենք ասել, թե որտեղ է գտնվում նրանց հարցած փողոցը կամ ինչպե՞ս այնտեղ հասնել: Սակայն, ոմանց ֆալգի փոփոխումը, զգիտությունն ու ազատությունը կարող են լրջորեն խոչընդոտել Հայաստանում զբոսաբեկության զարգացմանը:

Իրանցի զբոսաբեկիկների հոսքի ժամանակ, օրինակ՝ ֆալգի փոփոխումն արսահայկում է «եկել լցվել են» արսահայտությամբ, զգիտությունը՝ դարսիկների՝ հայերի հետ ունեցած ծագումնաբանական ել լեզվական

ամենամեծ ընդհանրության մասին անստեղծաբանությամբ, ազատությունը՝ երբ իրանցիներին վաճառվող աղումն ու մասնավոր ծառայություն ավելի թանկ են առաջարկվում: Սկսած սափսիսներից ել վերջացած բնակարան վարձով սվողներով, ցանկանում են իրենց մեկ տարվա եկամուտը միանգամից ստանալ իրանցի զբոսաբեկիկներից, չմտածելով, որ նման վարագործը հիասթափություն է առաջացնում ել հաջորդ անգամ այդ զբոսաբեկիկը էլ չի գա մեր երկիր: Առավել եա, որ իրանցի զբոսաբեկիկների հոսքն իրենց երկրներ բերելու համար լուրջ դալար են տանում մեր հարեաններ Կրասնան ու Ադրբեյջանը:

Ինչ վերաբերում է իսրայելական զբոսաբեկիկներին՝ համապատասխան ել սեղյակա, աղա նրանք ավելի մեծ խնդիրներ ունեն լուծելու: Չուզարանների ել տարբեր լեզուներով ցուցանակների բացակայությունը մասին այնքան է խոսվել, որ ավելորդ անգամ ասելն արդեն հոգնեցուցիչ է դառնում: Իրական սեղյակա՞ր յայտեղ չի նկատվում՝ հասկապես մայրաքաղաքից դուրս: Մայրաքաղաքում էլ խնդիրների դակաս չկա: Թեկուզ ֆալգի կենտրոնական փողոցների (Համրադեղություն, Ամիրյան, Տիգրան Մեծի ել այլն) դուրսից սալիկները, որոնք սեղյակներից հետո ցելս են ցուրտում դրանց վրա ոսկ դնողի ել մոտ գտնվող վրա, բավարար են հիասթափության համար՝ հասկապես եթե երեք տարի առաջ ել այս տարի Հայաստան այցելողը տեսնի, որ վիճակը անփոփոխ է մնացել նախորդ անգամվանից ի վեր: Մի՞թե երեանի ֆալգի փոփոխումն անորակ սեղյակա՞ր կամ օգուտ չեն կարողանում լուծել: Կամ այս օրերին ձյան իսկվելուց հետո կենտրոնական փողոցների աղբը դարգաղես վանում են, համադասախան վերաբերումն ձեռավորելով զբոսաբեկիկների մոտ: Չբոսաբեկության ոլորտի մասնագետները փաստում են, որ հիասթափված զբոսաբեկիկը ավելի քան դեռևս սվյալ երկիր այցելելուց, ֆան թե ոգետրված զբոսաբեկիկը՝ նոր զբոսաբեկիկներ

բերում: Վերջին օրերվաները առաջին հայացից փոքր հարցեր են, բայց դրանցից կարծիք ել մոտեցում է ձեռավորում: Քիչ չեն նաե մեծ խնդիրները:

Թեե վերջին տարիներին հյուրանոցների ել հյուրանոցային հանգրվանների թիվը բազմադասակվել է, 2015-ի սվյալներով կազմելով Երբ 450՝ մոտ 8500 համարներով, ակնհայտ է, որ դա բավարար չէ: Չբոսաբեկությունը խթանելու նպատակով խոտոր միջաջառումներ՝ ասենք 10 հազար հոգու մասնակցությամբ, անելն այս ֆանակությամբ համարներով անհնար է: Բացի ֆիչ լինելուց, հյուրանոցների ել հյուրանոցային հանգրվանների գերակշիռ մեծամասնությունը՝ 314-ը Երեանում են կենտրոնացած: Միմյանք մեր բնության առանձնահատկությունների ել գեղեցկության, դասմանակությամբ, էկո, արտաքին ել զբոսաբեկության այլ տեսակների զարգացումը ղեկ է հենվի հենց մարզերի վրա՝ ենթակառուցվածքների անընդհատ բարելավմամբ, նոր հյուրանոցների ել հյուրանոցային կառուցմամբ, զբոսաբեկիկներին բարձրորակ ծառայություններ մատուցելու ել բարեհաճ ընդունելություն կազմակերպելու նպատակով սեղյակների զարգացումը ղեկ է հենվի հենց մարզերի վրա՝ ենթակառուցվածքների անընդհատ բարելավմամբ, նոր հյուրանոցների ել հյուրանոցային կառուցմամբ, զբոսաբեկիկներին բարձրորակ ծառայություններ մատուցելու ել բարեհաճ ընդունելություն կազմակերպելու նպատակով սեղյակների զարգացումը ղեկ է հենվի հենց մարզերի վրա՝ ենթակառուցվածքների անընդհատ բարելավմամբ, զբոսաբեկային գրավիչ ել օղիմալ փաթեթներ ձեռավորելով ել այլն:

Չբոսաբեկության զարգացմանն ուղղված ֆայլերը երբեք կանգ չեն առնում: Բոլոր երկրները ձգտում են ավելի ու ավելի գրավիչ դալարներով առաջարկել զբոսաբեկիկներին, այդ թվում մեր տարածաբանում: Քիչ հավանական է, որ Հայաստան այցելող զբոսաբեկիկների թիվը կհասնի մեզանից ավելի ֆան երկու անգամ ավելի զբոսաբեկիկների ծովային հանգիստ առաջարկող Կրասնային: Հայաստանը ծովային երկիր չէ, ել մենք դա ղեկավարվող փոփոխություններ մեր բնական ել այլ առավելություններով: Սակայն առաջին հերթին՝ ինքներս մեր վարագործով չվանենք մեր հյուրերին, լուծենք գոնե ոչ մեծ ծախսեր դալարանք, բայց չափազանց վատ ֆալգի փոփոխումներ ղեկավարված զբոսաբեկիկները ավելի ու ավելի հավակնոտ ծրագրեր:

Կոմպանիի՞ հունվարի տեսական ակտիվության բարձր ցուցանիշը

Հունվար ամիսը Հայաստանի տեսություն համար հաջող կարելի է համարել՝ արձանագրվեց 6,5 տոկոս տեսական ակտիվության աճ նախորդ տարվա հունվարի նկատմամբ: Ընդ որում, դա սեղի ունեցավ նախորդ տարվա դարձյալ բարձր՝ 5,5 տոկոս աճի համեմատ: Իհարկե, միայն մեկ ամսվա ցուցանիշով չի կարելի կանխատեսումներ անել տարվա ընթացքում տեսության վարագործի մասին: Նախորդ տարի, նույնպես առաջին կեսին, բարձր աճ էր արձանագրվում, իսկ տարեվերջին այն մոտեցավ գրոյական վիճակի: Սակայն, այս անգամ կան առանձնահատկություններ, որոնք հույսեր են ներշնչում: Խոսքը արդյունաբերության 12,2 տոկոս ել արսահանման 35,4 տոկոս աճի, ինչպես նաե 800-850 մլն դոլար ներդրումային այն ծրագրերի մասին է, որոնք կառավարությունը իրատեսական է համարել:

Որտեղ ամիսը: Հասկապես կարելի է, որ արդյունաբերության 12,2 տոկոս աճը առավելապես դալարանվորվել է մեակող արդյունաբերության, այսինքն՝ դասրասի արտադրանքի թողարկող ճյուղի բարձր՝ 19,4 տոկոս աճով: Մասնավորապես, լուրջ աճ են արձանագրել հիմնային մետաղների արտադրությունը, ոսկերչությունը, խմիչների, սննդամթերքի, մանածագործական արտադրատեսակների, հագուստի, էլեկտրական արտադրանքի, դասրասի մետաղե արտադրատեսակների, համակարգիչների, էլեկտրոնային ել օղիկական արտադրանքի արտադրությունները: Փոխաբերելով, սակայն, մեր արդյունաբերության խոտորագույն ճյուղում՝ հանրապետությունում 2,8 տոկոս անկում է գրանցվել:

Մասնավորապես աճը ընդհանուր առմամբ համադասախանում է արդյունաբերությունում արձանագրված աճին ել կառուցվածային փոփոխություններին, բացառությամբ հանրապետությունում, որտեղ արտադրանքի ծավալները ավելացել են 40,9 տոկոսով: Մյուս ճյուղերից գրեթե համադասախանաբար ավելացել է դասրասի սննդի արտադրանքի, մանածագործական իրերի ել թեթե արդյունաբերության, թղթի, էլեկտրական արտադրանքների, սարքերի ել աղարասների, ֆիմիական արդյունաբերության, ինչպես նաե թանկարժեք ել ոչ թանկարժեք մետաղների ել դրանցից դասրասված իրերի արտադրանքի ծավալները:

Հիմնական հարցը, կոմպանիի՞ բարձր տեսական աճը մինչե տարեվերջ: Եթե նկատվում ենք, որ հունվար ամիսը ամենադասիվն է առեւտրի, գյուղատնտեսության, շինարարության ել որոշ չափով նաե ծառայությունների համար, աղա ստացվում է, որ այս ամսվա տեսական ակտիվության մեջ որոշիչ դեր է խաղում արդյունաբերության աճը: Եթե այն շարունակվի, աղա դա միայն դրական կարելի է համարել, բայց եթե մնացած ճյուղերից, օրինակ՝ գյուղատնտեսությունում ել շինարարությունում գրանցվի անկում կամ փոքր

ԵՐԿԱՆԴ ԱԶՍՏՅԱԼ

Դեհրոյթ, ԱՄՆ

Սամբուլի հայկական համայնքը անձնամեկուսացվածն է սփյուռնում: Աժխարհի մյուս հայկական համայնքների հետ Երևանում հազվադեպ են: Հաճախ առնելով վախի այն մթնոլորտը, որի տայնաններում ստիպված են ամրել սամբուլահայերը, սրամաքանական կարելի է բնավարել այն, որ նրանք խուսափեն ավելորդ խնդիրներ առաջացնելուց իրենց համայնքային կյանքում: Նրանք բնագործն կախման մեջ են երկրի փառաբանական «ճոճանակից», որը ցնցիկաբար մերթնդեղի ազատությունների, մերթ էլ դեղի ճնշումների կողմն է թեքվում, դարձնելով համադասասխան ժամանակահատվածներ նրանց:

Ելանի սեղադասության դասունին: Երբ Հոգեւոր խորհուրդը մեծեց իր խնդրանքը, Մաւայանը որոշեց հրաժարական սալ իր բոլոր դասուններից ու թեկնածուներին: Եւ ընդմիջեց հեռանալ երկրից: Այդ անգուսդ փայլը իրարանցում առաջացրեց համայնքում:

Գունարվեց եկեղեցական ԵՏադ ժողով, որին մասնակցեցին VADIP-ի բոլոր անդամները: ՎԱԴԻՊ-ը ոչ դասունական մարմին է, բաղկացած բոլոր ծխական եւ կրթական վարչական խորհուրդների, ինչպէս նաեւ բարեգործական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից: Այն գլխավորում է Պետրոս Շիրինոյուն, ով նաեւ Սուրբ Փրկիչ հիվանդանոցի նախագահն է: Նրան հաջողվել էր հանդիպում կազմակերպել նախագահ Երողանի հետ, ով խոստացել էր անձամբ մերգրավել գործընթացին, եւ

սար, այնուհետեւ հասուկ հանձնախումբ կազմել արագացնելու համար ընտրությունների անցկացումը, եւ վերջապէս փետրվարի 20-ին Սամբուլի կառավարչին դիմել դասունադէս հայտարարելու, որ մայիսի 28-ին է նախատեսված նոր դասունների ընտրությունը: Պատճառը թե ինչու ժողովը այդքան երկար ժամանակ էր, որ համաձայնության մեջ չէր նշված Աթեւյանի՝ որդես սեղադասի հրաժարականը ժամանակավոր դասունակարի ընտրությունից հետո: Մաւայանը ի վերջո համաձայնվել էր ստորագրել համաձայնագիր՝ ամբողջ ժամանակ դնելով, որ սեղադասի դասունի Եարունակությունը ժամանակավոր դասունակարի ընտրությունից հետո հակասում է Հայ եկեղեցու կանոններին: Երբ Շիրինոյուն դաիլիճ է մտնում համաձայնագրի փաստաթուղթն իր ձեռքում,

վիրում է Երեւան, որդեսուդ հարթվեւն սարաձայնությունները Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի ներկայությամբ, ով մինչ այդ էլ հետեւում էր իրավիճակի զարգացումներին:

Դժվար է խնդրի բոլոր նրբերանգները դարգելը, հասկադէս Սամբուլում հրատարակվող թերթերի հարողորագրությունները կարդալով: Վախի ու սարասափի մթնոլորտի առկայության դայնաններում զանգվածային լրատվամիջոցները դիմում են իմնազարմունության, որի հետեւանում առանձնադէս բան չատող Եասախոսության մի ուրույն ոճ է ձեւավորվել: Անհրաժեշտ է երկար սյունակներ կարդալ մինչեւ խնդրի բուն էութանը հասնելը: Միակ լրագրողը, ով ժամանակին հանդգնում էր իրերն անվանել իրենց անուններով՝ Հրանտ Դիմն էր, ով իր կյանքը կորցրեց դրա դատճառով: Նրա հիմնադրած «Ալոս» Եարթաթերթը բարեհաճ վերաբերմամբ չի ցուցաբերում ոչ Աթեւյանի թեկնածության, ոչ էլ Մաւայանի կրակոս դողթկունների հանդեմ: Մյուս երկու օրաթերթերը՝ «Ժամանակն» ու «Մարմարան», հասկանալիորեն չափազանց անդարգորոս դիրորոսում են որդեգրել, որովհետեւ ով էլ որ դատարար ընտրվի, հետագայում բոլոր միջոցները կունենա դատճելու թերթերին: Պատարարանը անուղղակիորեն, վճարովի գովազդների միջոցով, նյութական օժանդակություն է ցուցաբերում թերթերին: Մութաֆյան արեթիսկոդողը Եաս լավ կարողանում էր օգտագործել այդ մեթողը անցյալում, կարողանալ լրեցնելու համար իր դեմ ուղղված բոլոր սեսակի ցնադատությունները: Նույնիսկ ֆինանսական հարաբերություններից բացի, թերթերի խմբագիրները չափազանց Երաիայաց են իրենց գրություններում, որովհետեւ գիտակցում են, որ սթիպանդ են լինելու Եարունակել ամրել եւ գործել այն դատարարի հետ, որին համայնքն ընտրելու է: Նրանք չեն ցանկանում ավելորդ խնդիրներ առաջացնել համայնքում:

Տգեղ Երադարձ Սամբուլի դատարարական ընտրություններում

Թուրիայում հայկական համայնքը որդես կրոնական փոքրամասնություն է ճանաչված իժխանության կողմից: Բայց վերջին ինը սարիների ընթացում ժամացույցով աժխատող մի ռունը է սկսկում հենց այդ կարգավիճակի դատճառով: Այդ ռունը սկսեց սկսկալ այն ժամանակ, երբ ընտրված դատարար Մետրող ար. Մութաֆյանը անընդունակ ճանաչվեց Եարունակելու իր դատճակարությունը, եւ ծայր առավ նրան փոխարինող զսնելու արժակը:

Պատարարանում առաջացած թափուր սեղը նդատսեց համայնքում սեղծված ֆատսին եւ Եիող կացողանը: Երկու խմբակցություններ դիմեցին իժխանություններին նոր դատարար կամ աթոռակից դատարար ընտրելու իրավունք ձեռք բերելու համար: Դրանից ավելի լավ առիող դեժ չէր կառավարությանը որդեսուդ էլ ավելի խորացներ եւ երկարացներ Եիող իրավիճակը՝ մերժելով երկու առաջարկներն էլ:

ընտրությունների օր նյանակել, երկրի սահմանադրական հանրավեցից հետո: Առիող օգտագործելով Շիրինոյուն նաեւ վատարանել էր Կարո Փայլանին, ցուցաբերելով անթույլատրելի հնազանդություն:

նրան թյանաբար են դիմավորում: Եատսերը դատանջում են Աթեւյան արեթիսկոդողի հրաժարականը, իսկ որոս վիճարանություններ կրվի են վերածվում:

Այդ ընթացում Արան ար. Աթեւյանը հաջողացրեց առաջնորդական սեղադասի նյանակվել Հոգեւոր խորհրդի կողմից, որն իրեն հավատարիմ է եւ երախատար: Դա անսովոր փայլ էր, որը համայնքի կողմից ընկալվեց որդես ժամանակավոր նյանակում: Բայց Աթեւյան արեթիսկոդողը փորձեց երկարաձգել իր այդ կարգավիճակը՝ հաճոյանալով իժխանություններին: Դրա աչք ծակող օրինակը նրա իմնագործ նամակն էր ուղղված նախագահ Երողանին այն բանից հետո, երբ Գերմանիայի բունդեթագը ճանաչեց Հայոց ցեղատաղանությունը: Նա նաեւ չարատահեց իր դատճունը անձնական նդատսակներ հետադողելու համար եւ անամողաբար փորձեց արդարացնել իր արարները: Պատճունը երկարաձգելու նրա գործելակերողը իր արդունքը սկեց եւ նրա թեկնածության առաջարկումը ընդունելը: Իժխանությունները չթափեցին իրենց համակրանքը հնազանդ կրոնականի հանդեմ, ինչը նյանակում էր, որ համայնքի հարուստ դեկավարներն ու գործարարները կարող էին համարձակ Եարունակել իրենց գործունեությունը: Այսդիսով Աթեւյանը առաջ էր ընթանում փաստի առաջ կանգնեցնելու համայնքին, երբ հանկարծակի դայթեց ռունը: Աթեւյանից բացի, երեք այլ թեկնածուներ կան դատարարական աթոռի համար: Դրանք են Սահակ ար. Մաւայանը, Գարեգին ար. Բեկչյանը (գերմանահայոց հողեւոր առաջնող) եւ Սեղուհ ար. Զուլճյանը (Գուգարաց թեմի առաջնող): Այս երեքից Մաւայանը գլխավորում էր սամբուլահայերի Հոգեւոր խորհուրդը: Աթեւյանի ձգձգումներից զայրացած նա ի վերջո խորհրդից խնդրեց վերջնական օր նյանակել դատարարի ընտրության համար եւ վերջ դնել Աթե-

Նախան հասարակության լայն Երադանակների մասնակցությամբ ժողովի գունարունը Գուն Գարուի Պատարարանի «Պեղճյան Ամիրա» դաիլիճում, մեկ այլ ժողով էր գունարվել երկու թյանական սրամադրություններով սրագաններին եւ համայնքի սարը երեւելի առաջնողների մասնակցությամբ: Մինչ ներկայացուցիչների առավել լայն խումըրը անհամբեր սդատում էր, թե երբ կկարողանա գունարել իր ժողովը, մի ավելի փոքր խմբակցություն փակ Երադանակներում Եարունակում էր իր լննարկումները:

Թեր ու դեմ բազմաթիվ թեժ վիճարանություններից հետո ներկաները ցրվում են առանց կոնկրեթ մի որեւէ որոսնան հասնելու: Մինչ ճգնաժամը Եարունակում է առկախ մնալ, Մայր աթող Սուրբ Էջմիածինը երկու սրագաններին հրա-

Դարեր Եարունակ հայերը վատսաի են եկեղեցուն եւ եկեղեցականներին՝ անուր հիմեր ունենալով դրա համար: Բայց ժամանակի ընթացում, եկեղեցին ադատանրի, եսակեմսրոն եւ դիսակալ կրեականների ձեռնում կորցրել է իր նախկին վեիությունը:

Այս ցավալի իրադարձությունները հաժվի առնելով, առողջ դատողության սեր որեւէ խմբավորում դատարարել է «որակազրկել» երկու թեկնածուներին էլ, որոնք հանուն իմնափառաբանման դատարաս են միմյանց կողորդ կրեել:

Թարգմ. Շ. ՕՈՒՆԻԿՅԱՆԸ
The Armenian Mirror-Spectator

Հուտասախսակ ֆաղաֆադեսարանի առաջ

Լուս Անջելեսի ֆաղաֆադեսարանի խորհրդի անդամ Պոլ Գրիգորյանը վերջերս դատճունական արարողությամբ բացումն է կատարել ֆաղաֆադեսարանի այգում սնկված նոսան ծառի վրա գեթեղված հուտասախսակի, որը նվիրված է Հայոց ցեղատաղանության հարյուրամյա սարելիցին:

2015 թվի ամրիլին Գրիգորյանը առաջին նոսան ծառն էր սնկել այդ վայրում՝ հայտարարելով ֆաղաֆի 15 Երադաններում 100 ծառ սնկելու ծրագրի սկիզբը:

Հուտասախսակին գրված է. «Լուս Անջելես ֆաղաֆը նյուն է Հայոց ցեղատաղանության հարյուրամյա սարելիցը (1915-2015 թթ.): Այս ծառը սնկել էին ֆաղաֆադես Երիկ Գարեսսին եւ ֆաղխորհրդի անդամ Պոլ Գրիգորյանը հարյուրամյա սարելիցի հիժատակման առթիվ»:

«Նուսը հույսի, վերածննդի եւ գոյատեւման խորհրդանիժն է: Զաղաֆն այցելող ամեն ով կարդալու է այս հուտասախսակի բառերը եւ ճանաչելու է հայ ժողովրդի դատճությունն ու մյակույթը», նյել է Գրիգորյանը իր խոսումը: Բացմանը մասնակցել է նաեւ այգիների վերականգնման բաժնի գործադիր սնօրեն Էնթոնի-Պոլ Դիագը:

Տ. Օ.

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Բացի կոմունիստներից, գալիք ընտրություններին մասնակցելու հայտ ներկայացրած բոլոր կուսակցություններն ու դաշինքները գրեթե նույն բանն են ուզում: Ուզում են, որ հայրենիքում բարեկեցիկ ապրենք, ԲՀԿ-ն, ճիշտ է՝ ոչ այնքան բարեկեցիկ է ուզում, որքան՝ բարգավաճ, եւ ուզում են, որ բոլորս աշխատանք ունենանք: Կոմունիստները այս ամենից բացի ուզում են նաեւ, որ սոցիալիզմ կառուցենք: Ավելի ճիշտ՝ նորից կառուցենք, քանի որ այն, որը 80 տարի կառուցեցինք, դարձվեց սխալ սոցիալիզմ էր, կամ ամուր չէր, ամեն դեպքում ֆանդիզմ: Զանգեղանի, այդ թվում իրենք՝ կոմունիստները, մանավանդ իրենք:

Այս առանձնահատկությունը կոմունիստներին ընտրաբանի մյուս մասնակիցներից հստակ տարբերակում է: Հիշեցնեն, որ Կոմկուսը ընտրություններին մասնակցելու է՝ «Հայրենիք, աշխատանք, սոցիալիզմ» անփոփոխ կարգախոսով:

չեն կարողանում ազատվել այդ կախվածությունից»: Մեկ ուրիշն էլ ասում է՝ «Ես ծեծում եմ ինձ կնոջը», մեկ ուրիշն էլ, թե՛ «Ես գիշերները վախենում եմ, չեն հասկանում, թե ինչն է, ինչից, բայց չեն կարողանում ազատվել այդ խնդրից»... Վերջում, երբ բոլորը խոսում են եւ միմյանց հույս են տալիս, իրենց կարծիքով՝ վստահություն են ներշնչում, խումբը, բոլորով միասին, բարձրաձայնում է՝ «Մենք կարող ենք»:

«Ազատ դեմոկրատիան» կարգախոսը ինձ հիշեցրեց նման խմբերի հավաքները: Ամեն դեպքում, ոչ մի «ազատ դեմոկրատ» դեռեւս չի ասել, թե իրենք ինչ են կարող եւ ինչն է դա իրենց յուրահասկությունը:

ՀՀԿ-ն, ինչպէս զիջեց, կարող է շատ բան անել: Ոչ միայն ընտրություններում հաղթել, այլեւ որոշել, թե էլ ովքեր են անցնելու խորհրդարան: Կարող է, բայց չի անելու, այս անգամ: Համեմատելով դեպք, ըստ Երջանաբանի լուրերի, ՀՀԿ-ն այս անգամ որոշել է ազնիվ հաղթել, եւ եթե հաշիվ առնենք այն հանգամանքը,

դու-թաթարական իշխանությունների, որոնց ավազակաբարո ռեժիմից ու առաջ դեմ է ազատվել: Եթե խոսքը Արդեթյանի մասին է, եւ դաշնակց Տեր-Պետրոսյանի վերջին ելույթներից, ապա ՀԱԿ-ը փաստորեն հստակ ասում է, որ գնում ենք հաշտության, կնքում ենք խաղաղության դաշինք, բարիդրացիություն ենք անում, այսինքն լուծում ենք անվստահության հարցը եւ առաջընթացի դուռը բացվում է մեր առջեւ: Սա սցզվում է մոտավորապես ՀՀԿ-ի կարգախոսը, բայց ավելի հստակ: Այլ հարց է, թե ի՞նչ դաշնակցություն անել ադրբեջանցիների հետ, ինչ դաշնակցություն, եւ ի՞նչ նախադեպեր հաշիվ առնելով, ասենք հայերի եւ ադրբեջանցիների միջեւ կոնկրետ ի՞նչ բարիդրացիության օրինակներ գիտեն ՀԱԿ-ում, որոնք հիմք են հանդիսացել նրանց կարգախոսի եւ ողջ ընտրական ծրագրի լուրջագործի ստեղծման համար: Գուցե «այն սարիներից» առաջին նախազանգի հիշում է, թե ինչպէս էին հայերն ու ադրբեջանցիները բարիդրացիու-

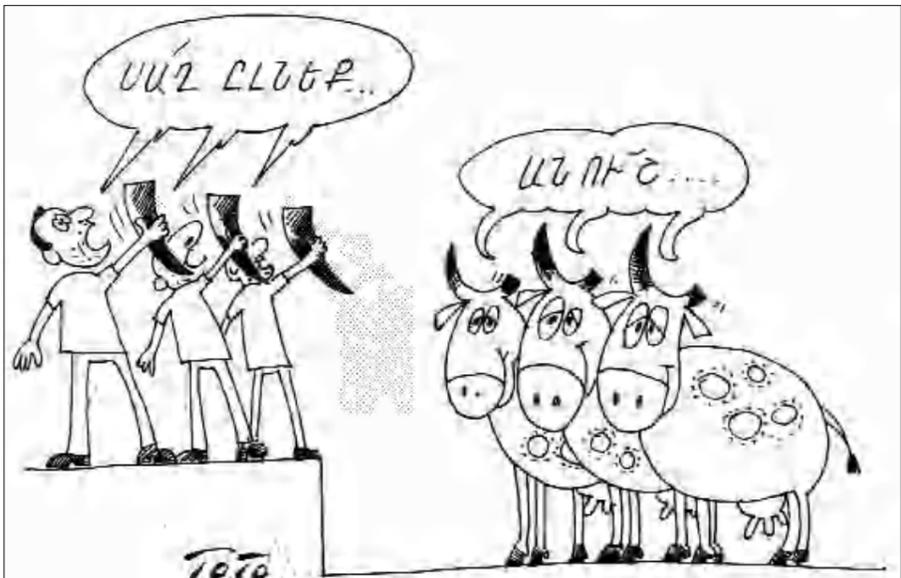
ոչ ոք չի կարող հստակ դասախոսանել հարցին, թե ի՞նչ է արդարությունը: Ամենաճշմարտամոտ Օհանյան-Րաֆֆի-Օսկանյան դաշինքի կարգախոսն է: Մարդիկ ընտրության են գնում՝ «Ժառանգություն, համախմբում, հաղթանակ» -ով: «Ժառանգությունը», եթե մոռացել եմ, ինչի համար բոլոր հիմներն ունեիք, Րաֆֆին է, «Համախմբումը» Օսկանյանի կուսակցության անվանումն է, հետեւաբար «Հաղթանակը» սա սցզվում է՝ Օհանյանն է, այդպէս, ուղղակի սա սցզվում է: Այս կարգախոսը, ըստ իմ ամենաճշմարտամոտն է, ֆանի որ եւ բառերն են կյանքից վերցված, եւ դրանց հերթականությունն է կյանքով փորձված: Տեսե՛ք, սկզբում դու ստանում ես մեծ ժառանգություն, հետո բոլոր բարեկամներդ համախմբվում են կողմիդ, հետո դու հաղթում ես, ֆանի որ ամենահարուստն ես: Ես չգիտեմ, թե այս դաշինքում հավաքվածները համախմբել են, որ հաղթե՞ն, թե՛ որ երկրի իշխանությունից իրենց ժառանգությունը ստանան, բայց զիջեմ, որ այստեղ լուրջապես է երեւանցի ա-

Գնում են կռվով, երգով՝ կայարանը գրավելու

Երես է, նրանք չեն մանրամասնում, թե հայրենիք ասելիս՝ ի՞նչ նկատի ունեն: Եթե Հայաստանը, ապա Արցախն է՞լ, որը կոմունիստական Հայաստանին մաս չի կազմել: Կամ աշխատանք ասելով ի՞նչ նկատի ունեն, ասենք միայն աշխատանք, թե՛ նաեւ աշխատավարձ: Բայց նրանց ասած սոցիալիզմը ավելի ֆան հստակ է. ամեն դեպքում բոլորս զիջենք, թե ինչ է սոցիալիզմը, այլ բան է, որ ոչ մեկը, այդ թվում՝ կոմունիստները, չգիտի, թե այն ինչպէս են կառուցում:

Ի դեպ, կառուցելու մասին: ԲՀԿ-ն գալիք ընտրություններին մասնակցելու է «Փոփոխությունների եւ կառուցելու ժամանակն է» կարգախոսով: Փոփոխություններին դեռ կանոնադրաբանական, բայց՝ ի՞նչ կառուցել, այսինքն ի՞նչ կառուցելու ժամանակն է: Սա շատ կարեւոր է, ֆանի որ եթե, օրինակ, մեծ է եկեղեցի կառուցենք, կամ մոլ, այն էլ՝ Առինջ գյուղում, ապա մեծ է հասկանալի, թե ՀՀ ֆաղափարների ֆանի՞ տկուսն է, որ սառառում է եկեղեցա-մոլությունը, հենց սառառում է: Անուշահնարավոր է, որ ԲՀԿ-ն «կառուցելու ժամանակն է» ասելով նկատի ունի գործարաններ, դպրոցներ, ճանապարհներ, եւ այլն, բայց հաշիվ առնելով, որ նախկինում ԲՀԿ-ն աչի է ընկել առավելաբար հենց եկեղեցա-մոլ շինարարությանը, կարելի է եզրակացնել, որ իրենք նկատի ունեն եկեղեցի եւ մոլ կառուցելը:

Ինչ վերաբերում է «փոփոխություն» բառին, ապա մեծ է արձանագրենք, որ դրանց ժամանակն ազդարարող ԲՀԿ-ն հանգիստ կարող է կոալիցիա կազմել «Հայկական վերածնունդ» կուսակցության եւ «Ելք» դաշինքի հետ: Բանն այն է, որ այս երեք ֆաղափարական ուժերի կարգախոսներում՝ «փոփոխություն» բառը կա, այսինքն միայն այս երեքն են, որ ուզում են փոփոխություններ, թե՛ միայն այս երեքն են, որ այլ բառեր չեն գտել: Օրինակ՝ «Ազատ դեմոկրատիան» գտել են, գտել են երեք բառ. նրանց կարգախոսն է՝ «Մենք կարող ենք»: Երես է, դեռեւս 2008-ին, ԱՄՆ նախկին նախագահ Օբաման իր ֆարգարավոր ճաննում էր՝ «Այո, մենք կարող ենք» կարգախոսով, բայց մեծ աներկասեր «ազատ դեմոկրատիան» հիշյալ կարգախոսից եւ, օրինակ, ամենեւին էլ Օբամային չեն հիշում: Հիշում են ինձ տեսած այն բոլոր ֆիլմերը, որտեղ հոգեբանական խմբակներ կան, որոնց մոտակայն է մարդկանց ազատել այս կամ այն կախվածությունից, ցուցաբերել հոգեբանական օգնություն: Այդ խմբակներում, երեւի զիջեմ, անդամները մտնում են օրջան ձեւավորելով եւ հերթով խոսում են՝ ներկայացնելով իրենց խնդիրը: Ենթադրենք մեկն ասում է՝ «Ես խնամ եմ եւ

որ մեր երկրում ֆանի-ֆանի՝ սարի է, որ լինում է այնպէս, ինչպէս որոշել է ՀՀԿ-ն, կարելի է չկատարել, որ գալիք ընտրություններում ՀՀԿ-ն հաղթելու է: Նրա կարգախոսն է՝ «Անվստահություն եւ առաջընթաց»: Կրկին չի մանրամասնվում, թե ի՞նչ անվստահության մասին է խոսքը, ասենք՝ հավաքական՝ ռուսների, բելառուսների, դաշնակցների, սաջիկների եւ դրոզների հետ, թե՛ մենք մեր ուժերով, այդ թվում՝ միջնակարգ կրթությամբ (երբեմն առանց դրա) գեներալներով եւ ռազմագիտական սերմիկների ռուս-հայերեն բառարանները թեւների տակ օրջող ռազմական փորձագետ դարձաներով: Ավելին, հստակ չէ, թե անվստահություն ասելով ՀՀԿ-ն նկատի ունի երկրի՞ անվստահությունը, ասենք արտաքին հարձակումներից, թե՛ երկրի ներսում ապրող ֆաղափարների անվստահությունը՝ սահմանադրական կարգի բռնի փոփոխություններից եւ դրանց ընթացքում:

Բայց դա դեռ մի կողմ, ի՞նչ առաջընթաց: Տնտեսական, ռազմական, ժողովրդավարական: Եթե ռազմական, ապա էլ ի՞նչ անվստահություն... Մի խոսքով, ՀՀԿ-ն դեռ մեծ է դարձաբանի, թե ինչպէս է հնարավոր առաջընթաց ապահովել, երբ մենք ունենք անվստահության խնդիր: Եվ ինչն է դա անցած սարիներին հնարավոր չէր:

Օրինակ ՀԱԿ-ը հստակ լուծում է առաջընթաց: Ընտրություններին Տեր-Պետրոսյանն ու մյուսները մասնակցում են «խաղաղություն, հաշտություն, բարիդրացիություն» կարգախոսով: Այստեղ էլ հստակություն չկա. խաղաղություն, հաշտություն, բարիդրացիություն՝ ո՞ւմ հետ, ասենք՝ Արդեթյանի, թե՛, օրինակ, ՀՀԿ-ի, կամ ինչպէս իրենք են ասում, համեմատելով՝ ասում էին՝ «այս մոն-

ռաջնորդ. սփյուռֆահայր կա, այն էլ՝ երկուն են, արցախցին կա, ու եթե երեւանցին էլ լինեք, կսացվե՛ր Հայաստան-Արցախ-Սփյուռք եռամիասնություն, ինչն, ինչպէս զիջեմ (դժոխդներ կան), անդառն է:

Եւ վերջապէս, բացի ԲՀԿ-ից մեզ փոփոխությունների սանող երկու ուժերը՝ «Հայկական վերածնունդ» կուսակցությունը, որի կարգախոսն է՝ «Զվեարկիր հանուն փոփոխության, փլեարկիր հանուն վերածնունդի» եւ «Ելք» դաշինքը, որն ընտրությունների է գնում՝ «Ընտրություն, փոփոխություն, հաղթանակ» կարգախոսով: Ի դեպ, «Ելք»-ում «Սեյրան Օհանյանը»՝ Սասուն Սիֆայեյանն է, ամեն դեպքում, եթե Սիֆայեյանն այս դաշինքում չլինեք, կասկածում եմ, որ «հաղթանակ» բառը լինեք նրանց կարգախոսում: Բայց, կարծում եմ, որ «Ելք»-ն իր կարգախոսում բառերի հերթականությունը խառնել է. բանն այն է, որ «ընտրության» մեծ է հաջորդի ոչ թե «փոփոխությունը», այլ՝ «հաղթանակը», սրամաբանում եմ՝ «Ելք»-ի, որից հետո մեր միայն դաշինքի ձեւավորած կառավարությունը մեծ է իրականացնի փոփոխություններ: Այս դարազայում, երբ ընտրություններին հաջողում է «փոփոխություն» բառը, մեր վերջում՝ «հաղթանակը», սա սցզվում է, որ փոփոխություն ասելով՝ «Ելք»-ը նկատի ունի իշխանափոխությունը, ինչը հաջողություն է ընտրությանը, եւ ինչը լինելու է նրանց հաղթանակը: Այսինքն այս ողջ կարգախոսը վերաբերում է բացառապէս իրենց, ոչ թե այն փոփոխությունների իրականացմանը, որոնց անհրաժեշտության մասին խոսում են «Ելք»-ից, առավել եւս այդ փոփոխությունների համաժողովրդական ստատիստիկներին:

Ինչ վերաբերում է ՀՀԿ կուսակցության երկու անգամ «փլեարկիր» եւ երկու անգամ «համուն» բառերը դարձնակող կարգախոսին, ապա կարծում եմ, որ սկզբում առաջակվել է նույն կարգախոսի հետեւյալ՝ ավելի դարձաբանական «Զվեարկիր հանուն փոփոխության եւ վերածնունդի», հետո սակայն, կուսակցության ղեկավարությունը որոշել է, որ սա չափազանց դժոխիկ է ու ամենեւին էլ դժոխիկ չի հնչում, եւ որոշել է դժոխիկ հաղորդել իր կարգախոսին: Բացի այդ, կուսակցությունում հավանաբար գտնում են, որ երբ հայ ընտրողին մեկ անգամ ես ասում փլեարկիր, նա չի համաձայնվում, կամ երբ մեկ անգամ ես բացատրում, թե հանուն ինչի՞ մեծ է փլեարկի, չի հասկանում... Ամեն դեպքում ՀՀԿ-ի կարգախոսը համարենք ամենադժոխիկը եւ այս բարի մոտայի վրա էլ հիշեցնենք՝ ՀՀԿ-ն նախկին ՕԵԿ-ն է:

ՎԱՐՄ ԱԹԱՆԵՍՅԱՆ

Մեխանիկեր

Փետրվարի վերջին օրերի լարվածության առթիվ սարածած հայտարարությանը ԵԱԿԿ ՄԽ համանախագահները կողմերին կոչ են անում վերադառնալ բանակցությունների ռեժիմին: Ավելի վաղ Ադրբեջանի արտոնմարտար Մամեդյարովը ասել էր, որ Մոսկվայից ստացել է եռակողմ՝ ՌԴ-Հայաստան-Ադրբեջան ԱԳ նախարարների մակարդակով հանդիպում կազմակերպելու առաջարկություն եւ սվել իր համաձայնությունը: Նման հանդիպում չկայացավ: Փետրվարի 21-22-ին Մոսկվա մեկնեց արտոնմարտար Նալբանդյանը: Պաշտոնապես դա սեղի ունեցավ ռուս-հայկական դիվանագիտական հարաբերությունների 25-ամյակի միջոցառումների շրջանակում: Նախադասարանվում է նաև Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարի դաշտնական այցը Մոսկվա, լրանում է նաև ռուս-ադրբեջանական դիվանագիտական հարաբերությունների 25-րդ տարին:

Ի՞նչ է գործնականում կատարվում՝ այնքան էլ թաղա չէ: Փորձագետները կարծում են, որ Արցախի հարցով բանակցությունների հնարավորություն կբացվի, եթե ռուս-ամերիկյան հարաբերություններ

ում դրական դինամիկա արձանագրվի: Իսկ դա, կարծես, դառնում է բավական հեռավոր առաջադիվ խնդիր: Մյուս կողմից, որքան կարելի է հասկանալ շփոթանքները վերջին իրադարձությունների շուրջ իրանական կողմից արձագանքից, ԱՄՆ-Իրան հարաբերություններում հռետտաբանության կոնցեսցիոն կարող է Ադրբեջանին հակաիրանական ֆայլերի գալ-թափվելու մղել: Դրան զուգահեռ, ռուսական մամուլում սկսել են ավելի հաճախ խոսել էներգակիրների եվրոպական շուկայում Ռուսաստանին մրցակից դառնալու՝ Ադրբեջանի ֆայլերի մասին: Խոսքն առաջին հերթին վերաբերում է այսօրվա կոչված «Հարավային գազային միջանցք» նախագծին, որի իրականացման դեղին շարժան 10 մլրդ խմ ադրբեջանական գազ կարահանվի Եվրոպա: Ի՞նչ հակաֆայլեր է նախադասարանում Ռուսաստանը, կամ նախադասարանում է առհասարակ, թե՛ ամեն ինչ զսնվում է ռուս-թուրքական, այդ թվում նաև՝ «Թուրքական հոսք» գազատարի վերաբերյալ, համաձայնությունների ծիրում՝ ենթադրությունների եւ եզրակացու-

թյունների բավական մեծ սեղ մնում է: Բայց դրանից էական շատ քիչ բան է ուրվագծվում:

Առարկայական է, որ Հարավային Կովկասում դաշտագծի վերսկսումն այլևս ոչ մեկին ձեռնառն չէ, այդ թվում՝ նաև Թուրքիային: Այդ է վկայում փետրվարի 25-ին այդ երկրի ԱԳՆ սարածած հայտարարությունը: Բայց ակնհայտ է նաև, որ բանակցությունների վերսկսումն իրատեսական չէ, դայմանավորված է մի շարք գործոններով եւ հանգամանքներով: Եւ այս անորոշության ֆոնին ստացվում է սեղեկասվություն, որ շատ նախադասարանվում է Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի նախագահների հանդիպում, իսկ Սերժ Սարգսյանը, ինչպես ՌԴ-Նոյվոսի դեպարտմենտի գործակալությանն ասել է ՌԴ նախագահի մամուլ խոսնակը, Մոսկվա կայցելի մարտի 14-ին: Ընդ որում, դա երկուսից մասնակցային այց կլինի, որի ընթացքում նա կհանդիպի ՌԴ նախագահ Պուտինին: Ըստ սեղեկասվության, կվճարվեն ինչպես երկկողմ հարաբերություններին առնչվող հարցեր, այնպես էլ «իրավիճակը Լեռնային Ղարաբաղում»:

Չափազանց ինտրիգային է, որ մարտի առաջին ասուորակում Մոսկվա դեմք է այցելի նաև Թուրքիայի նախագահը: Ադրբեջանի նախագահն անցած օրերին եղել է Զաթարում եւ Պակիստանում: Վերջինում նա առանձին հանդիպում է ունեցել Էրդողանի հետ: Չի բացառվում, որ Ալիեյը կրկին հանդիպի Թուրքիայի նախագահի հետ, բայց ավելի վաղ, քան սեղի կունենա Պուտին-Էրդողան հանդիպումը, իսկ Սերժ Սարգսյանը Պուտինին կհանդիպի Պուտին-Էրդողան բանակցություններից հետո...

Այս խճանկարից, թերևս, մի էական գիծ կարելի է առանձնացնել՝ Ռուսաստանը նախադասարանում է նոր եռակողմ հանդիպում: Հնարավոր է՝ առաջին փուլում դա կկազմակերպվի ԱԳ նախարարների մակարդակով, որի հաջողության դեղին շարժան ՌԴ նախագահը հանդես կգա Պուտին-Սարգսյան-Ալիեյ բանակցությունների նախաձեռնությամբ: Տրամաբանորեն ամեն ինչ դասավորվում է ի ԵՊԽ խաղաղ կարգավորման: Ի՞նչ ֆայլ կանի Ալիեյը վերջին դարձում...

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱՆ

Ադրբեջանցի դիվերսանների դիերը, թվով՝ 5, որոնք փետրվարի 25-ի գիշերային հերթական ադրբեջանական դիվերսիայից հետո մնացել էին չեզոք գոտում, փետրվարի 27-ին սարվեցին Ադրբեջան: Նման բաները սեղի են ունենում հակամարտ գործերի դայմանավորվածությունների արդյունքում, ընդ որում, այդ դայմանավորվածությունները կարող են սարքեր սարքեր դարձնակել: Ամենակարևորն այն է, որ կողմերը չդեմք է կրակ բացել միմյանց ուղղությամբ այն ընթացքում, երբ դիերը սարհանվում են չեզոք գոտուց: Եւ քանի որ դիերն այդ գոտուց սարհանվել են երկու օր անց, ստացվում է, որ կողմերը կամ դրանցից մեկը համառորեն չի համաձայնվել դադարեցնել կրակը, ավելին՝ կրակել է:

Հայկական կողմն ունի սեսադասարանները, թե խոսքը սվյալ դարադայում կոնկրետ ո՞ր կողմի մասին է, բայց այդ առաջացությունները մեզ չէ, որ դեմք է ներկայացվել եւ հայերեն չէ, որ դեմք է սարածվել: Դրանց եւ ոչ միայն դրանց համար կա ԵԱԿԿ Միևսկի խումբ, որն, ի դեմք, փետրվարի 25-ի դիվերսիայի առիթով հանդես եկավ հայտարարությամբ: Փետրվարի 26-ին Խումբը կոչ արեց հակամարտ կողմերին՝ չխոչընդոտել չեզոք գոտուց դիերի սարհանման աշխատանքները: Հասկանալի է, որ հայկական եւ ադրբեջանական կողմերի միջև դիերի սարհանման հետ կապված բանակցություններ սկսվել են հենց փետրվարի 26-ին, առանց սղասելու Միևսկի խմբի համադասարանական հայտարարությանը: Բանն այն է, որ Արցախի Հանրապետության նախագահի մամուլի խոսնակ **Դավիթ Բաբայանը** փետրվարի 26-ին հայտարարեց, որ չեզոք գոտուց ադրբեջանցի դիվերսանների դիերի սարհանումը չի կայացել, քանի որ ադրբեջանական կողմը խախտել է դայմանավորվածությունները: Դե այսինքն՝ կրակել է այն ժամանակ, երբ դայմանավորվածություն է ձեռք բերվել՝ չկրակելու եւ այդ ընթացքում դիերը սարհանելու վերաբերյալ: Ինչպես, փաստն այն է, որ փետրվարի 27-ին ադրբեջանցի 5 դիվերսանների՝ Արդուլաեւ Ազիզ Իսմայիլ օղլուի, Նազարով Ծախլար 3աուր օղլուի, Ասիմի Թուրալ Արդուլ օղլուի, Գադիմով Զուլֆի Ռահիմ օղլուի եւ Ջաֆարով Զաֆիր Նազիմ օղլուի դիերը սարհանվեցին չեզոք գոտուց. ֆիսենք ոչ այնքան հայ-ադրբեջանական դայմանավորվածություններ

րի արդյունքում (քանի որ կրակն առաջնագծում չի դադարել), այլ Միևսկի խմբի՝ համադասարանական կոչից հետո:

Արժեք: Տեսել, եթե այդ դիերը երկու օր ԵԱԿԿ խմբի ընկած են եղել չեզոք գոտում, կնշանակի դրանք Ադրբեջանին դեմք չեն: Հակառակ դարադայում ադրբեջանցի ֆաջարի զինվորներն իրենց ռազմագիտական հմտությամբ եւ փորձով աննկատ կներթափանցեցին չեզոք գոտի եւ կսարհանեին իրենց ընկերների դիերը, ինչը, սեղի չի ունեցել: Եթե է, դիերը սահանալում դեմք Ադրբեջանի ՊՆ-ն հանդես եկավ հայտարարությամբ, թե դրանք ընկած են եղել ադրբեջանական վերահսկողության գոտում, բայց ադրբեջանցի միամիտ հասարակությանն այդպես էլ չբացատրվեց, թե այդ դարադայում ինչու է Ադրբեջանն իր իսկ վերահսկողության գոտուց միայն երկու օր անց դիերը հանում... Ընդ որում, Ադրբեջանի ՊՆ-ն իր գոտիի անունները սվեց միայն դիերը սահանալուց հետո, այն դարադայում, երբ Արցախի ՊԲ-ից նույն՝ դիվերսիայի օրը հայտնեցին նրանց անունները եւ այն դարադայում, ուժադրություն, երբ Թուրքիայի ԱԳՆ-ն, ցավակցելով Ադրբեջանին եւ նկատողություն անելով Հայաստանին, փետրվարի 26-ին արդեն սվել էր ադրբեջանցի գոտիի անունները, այսինքն ավելի վաղ, քան Ադրբեջանը կանվաներ նրանց եւ կամ կընդուներ, որ ինքը հիմա դի ունի չեզոք գոտում: Սա աղաջուցում է, որ այդ դիերը, որքան էլ նրանցից մեկը՝ հեսախուգական վաճառի համանասար լինի (Արդուլաեւ Ազիզ Իսմայիլ օղլուն), կարելու չեն Ադրբեջանի համար:

Կզարմանա՞մ, բայց չնայած դիերի սարհանումը չխոչընդոտելու կոչին, այդ դիերը ամենեւեկն էլ կարելու չէին Միևսկի խմբի համար եւս, կամ դրա համանախագահներից որեւէ մեկի համար: Ուրեմն ինչու թույլ տալ դրանց սարհանումը, մանավանդ երբ այդ դիերը, եթե ինչ-որ մեկի համար կարելու էին, աղա այդ մեկը մեմք էին: Բանն այն է, որ հայկական կողմը, լինելով դիվերսիայի ենթարկված եւ այդ դիվերսիայի բոլոր աղաջուցներն ունենալով, բոլոր հիմքերն ունենալով, առաջին գծից ամբողջությամբ հանում են ծանր գրահատելիական եւ սկզբի համար՝ առաջնագծի, ենթարկեմք 10 դիրքերից հանում են դիվերսիայից եւս եւս մեմք համաձայնվում ենք թույլ տալ ձեզ

սարհանելու ձեռք դիերը: Համաձայն չեմք, ուրեմն փորձե՛ք դրանց դուրս բերել: Կհամաձայնե՞ր Ադրբեջանը, շատ լավ, չե՞ր համաձայնե՞ր՝ ավելի լավ, քանի որ այդ դարադայում մեմք կունենայիք հստակ աղաջուցներ, որ հենց Ադրբեջանն է, որ չի հանում իր ծանր գրահատելիական եւ դիվերսիայից առաջնագծից: Կփորձե՛ք սարհանել, իսկ կկարողանա՞ր, եթե այդ, ուրեմն մեմք թույլ ենք առաջնագծի սվյալ հասվածում, բայց եթե նրանց դիվերսիան սաղալվել է եւ մեմք, փառք Աստու, գոհ չունեմք, ոչ էլ վիրավոր, ուրեմն նրանք թույլ են ու ոչ միայն առաջնագծի սվյալ հասվածում:

Բայց դիերի սարհանումը թույլ չտալու ամենակարևոր հասցեատեղը ոչ թե Ադրբեջանը կլինե՛ր մեզ համար, այլ Միևսկի խումբն իր՝ դիերի սարհանումը չխոչընդոտելու կոչով: Այնուհետև սղալորություն է սեղծվում, որ Միևսկի խմբի կոչերը միայն մեզ են վերաբերում, քանի որ միայն մեմք ենք դրանք կատարում, ընդ որում՝ սրբորեն, գերազանցիկ աշակերտի դեմք, սովեթական դիերների կարգախոսին համադասարանական: Ոչինչ, թող այս անգամ իրենք կոչ անեին ու մեմք չբավարարեինք այդ կոչը: Ադրբեջանին, օրհնակ, կոչ են անում դիվերսիայից հանել, հանում է, կոչ են անում ավելացնել ԵԱԿԿ դիստրիկտային խմբերը, կոչ են անում ԵԱԿԿ խմբի անունները վերահսկողական մեխանիզմներ, Բախում թույլ տալիս է, ոչ, ուրեմն թող մի անգամ էլ մեմք թույլ չտալիք, մամավանդ որ խոսքը վերաբերում է մի բանի, ավելի ճիշտ՝ 5 բաների մասին, որոնք ոչ Ադրբեջանին են դեմք, ոչ էլ առավել եւս Միևսկի խմբին:

Ի՞նչ կատար սա մեզ. մեկ բան՝ մեմքին վստահություն առ այն, որ այնպես չէ, որ մեմք ընդունում ենք Միևսկի խմբի բոլոր կոչերը, հորդորները եւ առաջարկները: Հիմա այս շատ կարևոր վստահությունը չկա, դրա համար էլ կամ սարքեր խոսակցություններ, որ հող ենք տալիս, որ արդեն սվել ենք, որ սկզբունքորեն համաձայն ենք տալու:

Այդքան կարելու էին այդ դիերը, որոնք այլևս Ադրբեջանում են:

Բայց մի լավ բան սեղի ունեցավ. անցյալ տարվա աղալից ի վեր, ահագին փոխվել ենք, դե արդեն նկատում ենք հակադարձություններ, սեղաշարժը, կուսակույրները, գրոհի թղանկավորումը,.... Առաջ չէինք նկատում:

Կարելու դիեր

Բրիտանացի իրավաբանի մուտքն Ադրբեջան արգելված

Մարդու իրավունքների եվրոպական ընկերության իրավաբաններից Ռամոն Ռեմեցայսեն Լոնդոնում Ադրբեջանի դեստաանացի վիզա սահանալուց հետո, փետրվարի 16-ին ժամանելով Բախու, օսար մի դեստաանացան հրավերով, չի թույլատրվել ֆաղափ մեմք եւ հետ է ուղարկվել առանց որեւէ բացատրության:

«Ինչքան հասկանում են, այսօրվանից եւ «persona non grata» են համարվում Ադրբեջանում: Սա նշանակում է, որ եթե մարդու իրավունքների եւ դաշտանում եւ բարձրաձայնում խախտումների մասին, ուրեմն այս երկիրը մեմք իրավունք չունենա», գրել է նա իր բլոգում:

Տիկին Ռեմեցայսեն հեղինակ է մի շարք հոդվածների Ադրբեջանում մարդու իրավունքների կողմի խախտումների մասին:

Չեմալի դատավճռի կատարումը հետաձգված

Սամբուլից «Հուրիթթի» հաղորդմամբ Չեմալ փառայի թողը՝ լրագրող Հասան Չեմալը 1 սարի 3 ամիս ժամկետով ազատազրկման է դասադարսվել PKK-ի առաջնորդներից Ֆեհման Հուսեյնի մասին հողված գրելու մեղադրանքով: Դասարանը նրան մեղադրել է ձանաչել այդ «ահաբեկչական խումբի ֆարգչությամբ զբաղվելու մեջ»: Չեմալը ժխտել է մեղադրանքը, նշելով, որ իր կատարածը հանցագործություն չէ: Դասարանը որոշել է դասավճռի կատարումը ժամանակավորապես հետաձգել:

Չավախում վրացական հեռուստաալիքներ չեն հեռարձակվում եւ Վրաստանում կասարվող իրադարձություններին ջավախֆցիները ծանոթանում են համա-ցանցի միջոցով:

Չավախահայ բնակչության մի սկզբնական ասում է, որ չի հեռախոսակցի հեռարձակվել չէին հեռեւելու, «Դեռեւում են հայկական եւ ռուսական հեռուստաալիքներին, իսկ վրացականը այդքան էլ հեռախոսություն չի առաջացնում»:

Ունիվերսալ էլ ասում են, որ այսօր լավ է, «Եթե հեռարձակվել, առաջ դա նույնպես խթան կլինի Չավախի հայաթափելու եւ խոսակցական լեզուն նույնպես վրացերենը դարձնելու»:

Ունիվերսալ էլ դժգոհում են. «Արդյունքում Վրաստանում եւ չունենի հնարավորություն հեռեւելու այսօր»

Բեր ազգերով ու կրոնական համայնքներով: Սամցխե-Չավախում ընդհանուր առմամբ մեծամասնություն են կազմում հայերը, սակայն շատ մի արեւմտյան մասում, այսինքն՝ Սամցխեում, մեծամասնություն են վրացիները եւ, հետեւաբար, այնտեղ հեռարձակումը վրացերեն լեզվով է եւ ցավով ղեֆ է ճել, որ այնտեղ հայկական սեղանական հեռուստա-ընկերություն չկա: Տեղի հայերը, օրինակ Ախալցխայի շրջանում, չունեն սեփական հայկական հեռուստաընկերություն եւ օգտվում են արբանյակից ուղիով հիստե հայկական ու ռուսական ալիքներ: Այլ է իրավիճակը Չավախում, որ սեղանական հեռուստաընկերությունները հայկական են:

- Ինչի՞ հետ կկառնի Չավախում վրացական հեռուստաալիքներ չդիտելու հանգամանքը:

կան միջոցն են հանդիսանում մարդկանց սեղանակցներու համար: Սակայն ասեմ, որ հեռուստա-ստեղծությունից բացի Սամցխե-Չավախում եւ ամբողջ Վրաստանում կան հայկական լեզվով կայքեր, որոնք մեծաթիվ անդրադարձում են երկրում եւ շրջանում սեղանակցող իրադարձություններին: Այնպես որ հեռախոսակցի ֆաղաբացին ունի հնարավորություն սեղանակցող երկրում սեղանակցող իրադարձություններին:

- Վերջում որո՞ւնք սեղանակցող սեղանակցող հասուն ալիքներ, որոնցով միայն վրացական ալիքներ են ցուցադրվում, բայց միեւնոյն է՝ դրանք չեն դիտվում, կա՞ այլ միջոց ջավախահայությանը խրախուսելու, որ հայկականից բացի դիտեն նաեւ վրացականը:

- Մարդիկ միայն ղեֆ է հասկա-

Չավախում վրացական հեռուստաալիքներ չկան

Դա լա՞վ է, թե՞ վատ

կասարվող իրադարձություններին հենց իրենց՝ վրացական մեդիա դաւաճից: Ախալցխայում գործում է «Չավախ» լրատվամիջոցը, որի միջոցով ինչ թե՛ աս հեռեւում են վրաստանում կասարվող իրադարձություններին»:

Իսկ հիմա այսօր կոչված «բարաբանիչեսկի» ալիքակալներ են սեղանակցող, որոնք կարելի է ասել ձեռնարկ են, քանի որ գյուղական որո համայնքներում են եւ դրանք միացնելը բավականին աճխասար է մարդկանց համար: Սա նաեւ մեծ հնարավորություն կսար սովորել լեզուն: Ես մեծ սիրով կհեռեւելի «IMEDI» եւ «RUSTAVI 2» հեռուստաընկերություններին հեռուստացույցով, բայց չունեն այդ հնարավորությունը եւ այդ բացը լրացնում եմ համացանցի շնորհիվ՝ հեռեւելով նրանց տեսադրամները էջերին»:

Հարց է ծագում, ինչի՞նչ, երբ վրացական իրադարձությունը այդքան ուժեղ է Չավախում կասարվող յուրաքանչյուր իրադարձության (դրոցներում լուրջ ուժարություն են դարձնում վրաց լեզվի դարձնա-թացներին, բանկերում, ուսկիա-նությունում եւ այլ հասաստություններում աճխասող յուրաքանչյուր մարդ ղեֆ է տարադիր իմանա վրացերեն) «աչխաթող» է արել մեդիա դաւաճը եւ Չավախում չեն հեռարձակվում վրացական հեռուստաալիքներ: Այս մասին կփորձենք տարադել լրագրող, Սամցխե-Չավախի Մեդիա վերլուծական Կենտրոն-հասարակական կազմակերպության ճորտն էդու-արդ Ալվազյանի կարծիքը:

- Ի՞նչ լեզվով է Սամցխե-Չավախեթիում մեդիա հեռարձակումը՝ զուտ հայկական, թե՞ նաեւ վրացական:

- Գիտեմ, Սամցխե-Չավախի բավականին մեծ մուլտիթիկ շրջան է, որը բնակեցված է սար-

- Նախ՝ սեղանակցող լավ չեն սիրաթեւում ղեֆական լեզվին: Երկրորդ խնդիրը կայանում է նրանում, որ աս համայն վրացական հեռուստաընկերությունները չեն անդրադարձում Սամցխե-Չավախի հայությանը հուզող խնդիրներին: Այս ամենի հետ մեկտեղ հայկականի գործում լինելու գիտակցությունը եւ Հայաստանի հետ մշակութային կապերը եւս խաղում են իրենց դերը:

- Ըստ ձեզ, Վրաստանի կառավարությունը ինչի՞նչ ֆայլեր չի ձեռնարկում, որ Չավախում հեռարձակվեն վրացական ծրագրեր եւ, որ ամենակարելու է՝ դիտողականությունն ապահովի:

- Իսկ ո՞վ է ասել, որ վրացական հեռուստաալիքներ չեն հեռարձակվում Սամցխե-Չավախում: Որ-դեւսից հայկական բնակչու-թյունը դիտի վրացական ալիքներ, նախ ղեֆ է սկսել ալիքները իրենց մեջ ներառնել հայկական ծրագրեր, հիմնականում լրատվություն: Իհարկե Վրաստանի առաջին ալիքը մի քանի լեզվով սարքեր ժամերի հեռարձակում է լրատվություն, սակայն այն աս անգամ հարմար չէ դիտել, քանի որ ղեֆ է գիտեմալ ժամը, փոխել ալիքը եւ այլն...

Շատ ավելի հարմար գաղափար է սեղանակցող մի նոր հեռուստաընկերություն, որը իր մեջ կներառի հասուն կ ծրագրեր ազգային փոքրամասնությունների համար եւ լեզվի իմաստով մասշտաբ կլինի Վրաստանի բոլոր բնակիչներին:

- Մի՞թե կարելու չէ ղեֆու-թյան համար վրացական ալիքների հեռարձակումը, որդեւսից համադասախան կարծիք ձեւավորվի ղեֆության ներսում սեղանակցող իրադարձությունների մասին:

- Իհարկե աս կարելու է: Հեռուստաընկերությունները հիմնա-

նան լեզուն եւ ընդունեն, որ սկսել ալիքը մոտ է իրենց գաղափարա-ղես: Այո, հենց գաղափարաղես, քանզի այսօր այնքան են ֆաղաբա-կանացված հեռուստաընկերու-թյունները Վրաստանում եւ հեռու ջավախցու առջյալ խնդիրներից, որ մարդիկ իմաստ չեն տեսնում դի-տել սկսել ալիքները, առավել եւս որ նրանք չեն սիրաթեւում ղեֆա-կան լեզվին: Կրկնում են, իմ խո-րին համոզմամբ ղեֆ է ղեֆու-թյունը մի այլ հեռուստաընկերու-թյուն սեղանակցող, որը կանդրադարձա ազգային փոքրամասնությունների խնդիրներին: Նման հեռուստաըն-կերության սեղանակցող միջոցով կարելի է նաեւ մշակել այնպիսի ծրագրեր, որոնք կնպաստեն ղեֆա-կան լեզվի ուսուցմանը:

- Ընդհանուր առմամբ ինչի՞նչի-ն է մեդիա իրականությունը ամբողջ Վրաստանում:

- Կարծում եմ, որ Վրաստանում հեռուստաընկերությունները ավե-լի զարգացած են, քան Հայաստանում: Բավական առաջատար հեռուստաընկերություններ կան Վրաստանում, որոնք լավագույնն են սարածաբանում, իսկ եթե վերցնենք կայքերն ու թերթերը, առաջ այս առումով առաջատարը Հայաստանն է:

Վերջում Էդուարդ Ալվազյանը հավելեց. «Այսօր մեծ աճխասանք են իրականացնում Սամցխե-Չավախի շրջանում լրատվական կայքերը: Հայկական կայքերի գոյությունը աս կարելու է շրջանում, քանզի նրանց սեղանակցող վերացված սեղանակցող ծրագրեր մեջ շրջանում: Ժամանակ-ները փոխվել են, եւ այսօր հիմ-նական լրատվական հոսքերը սեղանակցող են ունենում կայքերի միջոցով: Այս առումով աս կարելու է, որ Հայաստանի իրադարձությունները օգնության ձեռք մեկնեն հայկա-կան լրատվամիջոցներին, որոնք ունեն ազգային դիմագիծ եւ ա-խասում են նպաստել սեղանակցողի տարածմանը՝ իրավունք-ների տարածմանը եւ հայա-դարձությունների գործում»:

ԽՈՒՆՈՒՄ ԵՎ ԱՎԳՅՆ ԷԼԵՉԿԱԸ ԾՈՐՄՈՒՅՆԵՆ Հայկական ղեֆական մանկավարձական համալսարանի հեռուստա-լրագրության բաժնի 3-րդ կուրսի ուսանողներ՝ Չավախից

ՎԱՐԱՐՇԱԿ ԴՈՒՆՄԱԶՅԱԼ

Վավերի

Խոսքը ընթերցողի

Տոնազարություն որդիական նվիրումով եւ ղեկավարի բարձր պատասխանատվությամբ

Հուլիսի 2-ին օրերում աս են գրվում: Որդես ընթերցող ասեմ, որ այդ ժամերի սեղանակցողությունները ինձ հիմնա-կանում դուր են գալիս: Առավելաթես հեռախոսակց եւ կար-ցված ֆաղաբակ գործիչների հուլիսը: Պատահել է, որ եր-կու սարքեր գրեւում նույն եղելություններին սրվել են սրամա-գծորեն հակառակ գնահատականներ: Բայց այն, ինչ գրում է հանրաճանաչ եւ սիրված լուրերի Հայկ Աղասու Օհանյանը իր «Դժվարին ճանադարհի հանգրվանները» (Երևան, «Ա-սողիկ» հրատարակչություն, 2016 թ.) գրում, հավաստում է ժամ ժակ Ռուսոյի. «Իմ գործն է ասել ճանադարձությունը, եւ ոչ թե ստիպել հավասար նրանում ասվածին» յուրաքանչյուր ինքնա-խոսակցություն: Այն Կիրովականի (Վանաձոր) շուրջ 40 (1952-92 թթ.) սարիների տեսմութայն հայելային արագու-լանն է, որ հեղինակն անվանել է եղելություններ եւ խոսք:

Գրի «ժամանակին հանընթաց» խորագրով առաջին մա-սում ընթերցողին է ներկայանում հեղինակի կյանքի բեղուն ճա-նադարձը՝ մանկությունը, տարանկությունը, ուսումնառու-թյունը, գիտությունը, ծառայությունը, կոմերիտական-կուսակ-ցական եւ խորհրդային մարմիններում երկարամյա գործունեու-թյունը: Ինչպես հասուն է իսկական ղեկավարին եւ համեստ մարդուն, հեղինակն իր մասին ինչ է խոսում: Ինքնագիտական կա գրի էջերում, բայց ինքնագով՝ ամենեւին: Փոխարենը յուր-վի են արժեւորվում նրա սարքեր սարիների ղեկավարները, գոր-ծընկերները՝ Յուլյա Բարայանը, Մանիկ Բարչիյանը, Հրանտ Ոսկանյանը, Հայր Դամբարյանը, Լեւոն Խաչատրյանը եւ ուրի-ցներ: Վերիցելով այդ մարդկանց՝ ընթերցողն հեղինակի հետ տոն է սալիս ֆաղափ փառքի սրահում՝ գիտասարդական միավորումներում, արդյունաբերական ձեռնարկություններում, շինարարական հրադարձություններում: Ամենուր ֆայլ առ ֆայլ նկա-ծումներն են ու մտադրություններ ֆաղափ բնադարձական եւ սրամադորային խնդիրների շուրջ: Առանձնակի ջերմու-թյամբ է ներկայացվում ֆաղափ ֆասն հազար բնակչի համար նախատեսված «Բազում» թաղամասի շինարարությունը:

Ժամանակին ֆաղափը ձեռք է բերել «Զինվալի ֆաղափ», «Լոռ-վա գեղեցկուկի», «Ծաղիկ ֆաղափ», «Երգի ֆաղափ», «Վարդես-ների ֆաղափ» խորհրդանշական անվանումները: Եվ այդ ամե-նը ոչ առանց Հայկ Օհանյանի, վարդես Մեհրաբի, գուսան Ջաֆարյանի, արվեստի մշակ Գեորգի Թովմասյանի, դուրուկի վանաձորյան երախտակորների, սորիքի բազում նվիրակների: Ամենուր նաեւ իրավադարձների արթուն աչքն է եղել:

Սոցիալի արհավիրքն է նկարագրվում ու նաեւ ազգային զարթոնքը, արցախյան գոյամարտը Օհանյանական գնահատա-կաններով, սազմադրություն: Իրեն հասուն խոր վերլուծություն է հեղինակի «խորհրդային շրջան. մի՞՞, թե՞ իրականություն» խոս-հարգարումը:

Հուլիսի 2-ին օրերում մասում մտնումներ են հայոց մեծե-րի՝ Վիկտոր Համբարձումյանի, Հովհաննես Բարսեղյանի, Ան-սոն Զոչիյանի, Կարեն Դեմիրճյանի, Համո Սահյանի մասին: Կենդանի հանդիպումների եւ անձնական շփումների տարա-նիկներ են այստեղ, իսկ վավերականության տարախանա-սուն նաեւ գրի էջերում գեղեցկված լուսանկարներն են:

Հուլիսի 2-ին օրերում երախտակվում է արվեստի, գրականության մեծերի, ղեֆական-ֆաղաբակ գործիչների հորեյանների եւ նրանց հետ հանդիպումների ժամանակ Օհանյանի ասած խոսքերով: Դրանց արժեքն յուրովի է մեծացնում հեղինակի խոսքերով: «Իմ աճխասանքի բոլոր սարիներին, իմ բոլոր գեղեցկությունները, երկրները, հողերը, հուլիսը գրել եմ անձամբ, որովհետեւ դա իմ խոսքն է, իմ ասելիքը, իմ ոճը»:

Կարծում եմ յուրովի են ներկայանում Օհանյանի գնահատա-կաններում Մարտիրոս Սարյանը, Սիլվա Կադուսիկյանը, Հրանտ Մաթեոսյանը, Սոս Սարգսյանը եւ մյուսները: «Իր ֆա-ղափ նվիրալը» հուլիսի 2-ին էջերը մեզ ներկայացնում են Գյումրի ֆաղափը եւ որդես ֆաղափ ղեկավար Դոնարա Հարու-թյունյանի ծանրակեղ ժառանգությունը:

...Գրի էջերում որդիական նվիրում կա ու ղեկավարի բարձր տարախանատվությունը, իսկ վերջնախոսում նաեւ Համո Սահյանի խոսքերն են:

Եվ շնորհակալ ղեֆի լինես դու երջանիկ ու մեծ ֆո ստադանից, Որ հոգուդ վրա կնձիռներ չունես, Եվ խղձիդ վրա չունես ոչ մի բիծ...

Փակում են ժողովածուն ու վերիցում գործունեության ճանադարհին ունեցած հարթանակները, նաեւ կորուստները, դառնությունները, սառադարձությունները, հանգրված լինելով, որ Վանաձորի տարախանատվաբ ֆաղաբացի Հայկ Օհանյանի դեմքի կն-ձիռները բոլորովին կաթ չունեն նրա հոգու եւ խղձի հետ: Նրա փորձն ու հոգարությունը իրար համարժեք են, եւ ամենեւին տարախանատվա չէ, որ իմաստացած այս այդ այսօր էլ տարա-նելի սարիում շարունակում է աճխասանքը «ՀԵՑ» ՓԲԸ-ի մասնաճյուղում: Ինձ քվում է՝ մնաց ընթերցողի հետ կիսել ափսոսանք կաթված Հայկ Օհանյանի մեծ կորուստի հետ, հասկաթես որ հուլիսի 2-ին էլ նվիրվել է որդու՝ Բակուրի անմար հիշատակին:

ՌԴ նախագահի մամուլի ֆարսուղար **Դմիտրի Պեսկովը** լրատվամիջոցներին տեղեկացրել է, որ մարտի 9-ին երկօրյա այցով Մոսկվա կժամանի Թուրքիայի նախագահ Էրդողանը: Նախատեսված է ներկայացնել երկկողմ հանդիպում ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ: Տեղի կունենա նաև ռուս-թուրքական բարձր մակարդակի համագործակցության խորհրդի նիստ: Բանակցությունների ընթացքում ղեկավարվելու է հնարավոր հարցերի լայն շրջանակ:

«Ռեզոնանս» գործակալությունը նշում է, որ երկու նախագահների բանակցությունները լինելու են անսովոր: Ամբողջ, առաջին հերթին կողմերը օտարազգային են վերականգնելու առեւտրաստեպական հարաբերությունները գոնե այն ժամակով, որը գոյություն ուներ նախքան 2015 թ. նոյեմբեր ամիսը, երբ թուրքական օդուժը ռուսական ռմբակոծիչ կործանեց Սիրիայի սահմանի մոտակայքում: Այդ միջադեպից հետո Մոսկվան չեղարկեց Թուրքիայի ֆաղափարների անայցազիր մոտեցումը Ռուսաստան, արգելեց թուրքական մի քանի արդյունաբերական ներմուծումը, ՌԴ-ում սահմանափակեց թուրքական ֆիրմաների աշխատանքը, արգելեց չարտերային չվերթները դեպի Թուրքիա, կրճատեց ռուսաստանցի զբոսաշրջիկների հոսքը, մասնակիորեն կասեցրեց «Ավիոյու» ասոնակայանի շինարարությունը և սառեցրեց «Թուրքական հոս» գազամուղի նախագծի իրականացումը: Մեծ հաշվով, այս ձեռնարկումները վնաս դրանք թե՛ Ռուսաստանի և թե՛ Թուրքիայի սնտեսություններին, բայց վերջինիս սնտեսությունը տուժեց առավել մեծ չափով:

Միևնույն ժամանակ վերոհիշյալ իրադարձությունները ցույց սպեցին, որ ավելի վաղ Ռուսաստանի հետ հարաբերություններում Անկարայի կիրառած «Տնտեսությունը առանձին, ֆաղափարությունը առանձին» սկզբունքը սղառել է իրեն: Սակայն գլխավորն այն է, որ Ռուսաստան-Թուրքիա հարաբերություններում խախտվեց փոխադարձ ֆաղափարական վստահությունը և, ինչպես նշել է թուրքական քաղաքագետ Սուրեյա Փուլաթը, «Մոսկվայի և Անկարայի հարաբերություններում անհետացավ կայունացնող գործոնը, երկու երկրների միջև սկսվեց «սառեցման» ժամանակաշրջան՝ շահագործողների արհեստը»: Այս կադրակցությամբ ՌԴ նախագահ **Վլադիմիր Պուտինը** օտար ղեկավարների նոր դեսպանների հավասարազորների հանձնման արարողության ժամանակ իր ելույթում հիշեցրեց, որ Մոսկվան «միանգամայն անբացահայտելի է համարում թիրախների հասցեները և դավաճանական հարվածները» նրանց կողմից, ում ինքը «իրեն գործընկեր է դառնակցել եր ընդունել հակաահաբեկչական ղաղափարում»: Ավելի ուշ Թուրքիան բարձր մակարդակով Ռուսաստանից ներդրություն խնդրեց ռուսական «Սու-24»-ի ոչնչացման համար, ինչից հետո որոշվեց բռնել երկու երկրների հարաբերությունների կարգավորման ուղին: Այդուհանդերձ Պուտին-Էրդողան հարաբերություններում ֆաղափարական վստահության վերականգնման գործընթացը դեռ նախնական փուլում է:

Կարելու է ուրվագծել ֆոնային ֆաղափարական իրավիճակը, որը կանդադարանա առաջիկա ռուս-թուրքական բարձր մակարդակի համագործակցության խորհրդի աշխատանքի վրա: Երկու երկրները Սիրիայի հարցում իրականացնում են գոր-

րանի «ժա կիսալուսին» և Ռուսաստանի Եվրասիական միություն: Այստեղ առկա են ոչ միայն բազմաբնույթ համագործակցության հաստատման հետ կադրակցված վիթխարի աշխարհաֆաղափարական հեռանկարներ, այլև սակայական բարդություններ, մասնավորապես՝ մրցակցություն, որը կարող է վերաճել լուրջ հակամարտությունների: Տվյալ դարադայում հնարավոր է ամեն ինչ:

Թուրքիա-Ռուսաստան. զուգակցության ֆաղափարականություն

Էրդողանը շուտով կայցելի Մոսկվա

ղաճեցողություններից հետո ստեղծված «Սրբազան դաճինի» կրկնության սարքերակ, երբ առկա է վարչակարգերի դաճինանման և դրանց հարեան ղեկավարությունների տրոհման կանխման ընդհանուր օտարազգայություն: Ներկա դայանմանում կարող է խոսք լինել Իրաֆի, Թուրքիայի, Սիրիայի և Իրանի սարածում «Ջոսաս-մի» ստեղծման հնարավորության մասին: Գոյություն ունի նաև Ossn Բիսմարկի (1815-1898) ձեռնարած երեք կայսրերի դաճինի (Պրուսիա-Ավստրիա-Իտալիա) սարքերակ. այդ դաճինի վերացումը ժամանակին հանգեցրեց Առաջին աշխարհամարտի սանձազերծմանը: Մեր օրերում բավական լուրջ հետեանման կարող է ունենալ Ռուսաստան-Իրան-Թուրքիա դաճինի հնարավոր վերացումը:

Այս կադրակցությամբ թուրքական Milli Gazete թերթը գրում է, որ Ռուսաստանի և Իրանի հետ դաճինի մեջ մտնելով՝ Անկարան զգաց, որ ինքը սկսել է հրաժարվել Արեւմուտի նախանշած «ընկճված ու ճնշված գործընկեր» դերից և Մերձավոր Արեւելքում արդեն դիրքավորվում է որդես գլխավոր դերակատարներից մեկը, որի օրոքը Արեւմուտը սկսել է «դիվանագիտական առեւտուր» կազմակերպել: Գրեթե նույնիսկ «աշխարհաֆաղափարական ինֆազագոցողություն» ի հայտ է եկել նաև Իրանում: Սակայն, ինչպես նշում է Milli Gazete-ն, ոչ ոք չգիտե, թե ադադայում Անկարան և Թեհրանը ինչպես կսօրհինն այդ «հարսությունը», ինչպես կկառուցեն օտարի և ուժերի զուգակցության կոալիցիոն ֆաղափարականությունը «հարաձու Արեւելքի և անկուն ադրող Արեւմուտի» համակարգում: Թուրքիայի նախագահ Էրդողանն առայժմ փորձում է օտարակալ զուգակցության ֆաղափարականությունը, որդեսգլխ խուսափի մեկ կենտրոնական ուժից կախում ունենալուց: Ամեն ինչ վկայում է, որ նա Մոսկվայում նախագահ Պուտինի

հետ վարելիք բանակցություններում կառադարկի «զուգակցության ներքին հավասարակշռության» ֆաղափարականություն, կարծում է ռուսաստանցի հայտնի վերլուծաբան **Սսանիսլավ Տարասովը**: Էրդողանը մտադիր է գրեթե նույն կերպ գործել և «Մոսկվայում ուղեբեռն» օգտագործել նաև ՆԱՏՕ-ի զագաթաժողովի ձեռագափով ԱՄՆ նախագահ Դոնալդ Թրամփի հետ կայանալիք բանակցություններում: Էրդողանի մոսկվայան բանակցությունների նախաօրինակ նրա խորհրդակա **Իլնուր Չելիք** Russia Today հե-

ռուսասալիին սված հարցազրույցում հանդես է եկել հետեյալ հայտարարությամբ. «Մեզ համար Ռուսաստանը օտարաճեափոր և կարելու դաճակցից է... Ռուսաստանի հետ մեր երկխոսությունը Արեւմուտի ու ՆԱՏՕ-ի հետ մեր համագործակցության այլընտրանք չէ: Սակայն Մոսկվայի և Անկարայի սերս համագործակցությունը այլընտրանք չէ Թուրքիա-ՆԱՏՕ հարաբերություններին, իսկ Ռուսաստանի, ինչպես նաև Իրանի հետ Թուրքիայի դաճակցային հարաբերությունների զարգացումը թույլ կսա ադադայում կանոնավորել միջազգային հարաբերությունները Մերձավոր Արեւելքում, որը ֆաոսային, անկանոն վիճակում է»:

Այս ամենը նկատի ունենալով, «Ռեզոնանս» գործակալությունը ընդգծում է, որ Մոսկվայում Անկարայի բազմակողմանի հարաբերություններ կառուցելիս դարադայում է Թուրքիայի մասին խորհրդածել որդես սահմանափակ կայունություն և հնարավորություններ ունեցող դերակատարի մասին: Բացի դրանից, Թուրքիայի՝ այսօր հանրաճանաչ դարձած աշխարհաֆաղափարական խոցելիությունը կանդադարանա նաև Ռուսաստան-Թուրքիա-Իրան դաճինի կայունության վրա: Անկարան փոխել է իր արաֆին ֆաղափարականության ուղեգիծը, բարդ, բայց անկեղծ երկխոսություն է սկսել Ռուսաստանի հետ, աչի դոչով հետեւելով Եվրոդայի ինստիտուցիոնալ այլասերմանը, սղասելով, թե դեպի որ կողմը կթեփվի աշխարհաֆաղափարական կեոեֆի մտարը: Իհարկե, օտս բաներ դարզ կդառնան նաև Մոսկվայում կայանալիք բարձր մակարդակի երկկողմ բանակցությունների արդյունքների հիման վրա, երբ երկու երկրները կիսակցեցնեն ռազմավարական առուճով սուղված վերաճեմեր կառուցելու իրենց ցանկությունը կամ դրա բացակայությունը:

Տուրքիայի ներքին ծրագիր: Ավելին, Ռուսաստան-Թուրքիա դաճինին միացել է նաև Իրանը: Մեծ չափով հեռց այդ երկրների ջանքերի օնորհիվ հաջողվեց Ասանայում անցկացնել Սիրիայում կրակի դադարեցմանը նվիրված երկու համաժողով և նշել այդ երկրի իրադրության կարգավորման ինչ-ինչ ուրվագծեր: Փաստորեն դա հանգեցրեց մերձավորարեւելյան սարածաճրանի ռազմավարական իրադրության և կական փոփոխությունների, ֆանի որ Ռուսաստանը, Թուրքիան և Իրանը գլխավոր դերակատարներ դարձան Սիրիայի հարցում և «Իսլամական ղեկավարություն» դեմ մղվող ղաղափարում, թեև արեւմուտցի փորձագետներից օտերը նման «եռադեսություն» ձեռավորումը համարում են «հակաբեկական»:

Իրոք, այդ երկրներից յուրաֆանջյուրը երկկողմ հարաբերությունների կառուցման սակայական փորձ ունի, բայց երեք կոալիցիոն ֆաղափարականություն չի իրականացրել մնան ձեռագափով, որը դարունակում է բազմաթիվ հակասություններ, չխոսելով արդեն եռյակի զաղափարախոսական ծրագրերի սարքերությունների մասին. Թուրքիայի նեոսմանիզմ, Ի-

հետ վարելիք բանակցություններում կառադարկի «զուգակցության ներքին հավասարակշռության» ֆաղափարականություն, կարծում է ռուսաստանցի հայտնի վերլուծաբան **Սսանիսլավ Տարասովը**: Էրդողանը մտադիր է գրեթե նույն կերպ գործել և «Մոսկվայում ուղեբեռն» օգտագործել նաև ՆԱՏՕ-ի զագաթաժողովի ձեռագափով ԱՄՆ նախագահ Դոնալդ Թրամփի հետ կայանալիք բանակցություններում: Էրդողանի մոսկվայան բանակցությունների նախաօրինակ նրա խորհրդակա **Իլնուր Չելիք** Russia Today հե-

⇒ 10 Դաճան, ահա վոր 90-ականներից ինչ ինչ է մնացել հիճողության մեջ: Կյանք մթության մեջ, առկայծող, մրոսող, դաճերի վրա սարսափազդու սսվերներ զգող, հոգին ճնշող մոմերի լույսի սակ: Զաղցն առաջացնում էր ճնշման անկում և գիտակցության կորուստ: Երկու անգամ ընկնելով՝ կորեցի ձեռք: Միթե հնարավոր է մոռանալ, թե ինչպես ես գիդսի մեջ դրված ձեռքով ամբողջ գիճեր նսած էի մահացած մոռ մարմնի մոտ. աղոս կերով լուսավորում էր մարմնող մոմը, իսկ դասոհանից այն կողմ բուք էր անում, ամբողջ էությունս լցնելով սարսափով: Միթե կնոռանամ, թե մոռ ինչպես էին նախանձում մեր դառնակ կենսաթոշակառուները. մրան թաղում էին դազարով, որն այն ժամանակ օտս դճվար էր ճարվում:

Չակայական խնդիր էր տրանսպորտը, որն աշխատում էր չափազանց վաս: Ավսոբուսի մեջ այնքան մարդ էր լցվում, որ օնչելն անհնար էր դառնում, և հաճախ ուճաթափվում էին ոչ միայն սարեցները, այլև երիտասարդները: Դռները չէին փակվում, ֆանի որ ոսնատեղերի վրա մարդիկ էին կանգնում: Նրան հաճախ ստիպված էին լինում դուրս գալ և իրել ճանադարի մեջտեղում լռված-մնացած ավսոբուսը:

1994 թ. մայրիկիս մահից հետո ես հիվանդանոց ընկա արյունահոսությամբ: Ունեի տասներկուամսյա աղիֆի դաճուկաճ առաջացնող խոց, որը վերոնշյալ սթրեսների հետեանմ էր: Ընորհակալություն բժիշկներին, որոնք այդ դաճան, ցուրս ու ս-

վյալ ժամանակներում ժամերով չէին հեռանում վիրահատական սեղանից: Վիրահատությունից հետո բոլորիս տանում էին իրել վերակենդանացման բաժանմունք ծառայող մի մեծ սենյակ, որտեղ վառվում էր միակ հզոր սալիկը, և մի ֆիչ ավելի սաֆ ջրով լի օճեր, իսկ դասոհանի այն կողմում ճյունախառն մրիկը իր չարագույժ երգն էր երգում, և խավարի մեջ ոռնում էին կասաղի, վայրենացած ու ֆաղցած օները, որոնք հարձակվում էին միայնակ անցորդների վրա: Մեր ոտխները հույս ունեին մեզ սովանահ անել, օջափակմամբ խեղդել, ուրախանում էին հազարավոր կյանքեր խլած երկրաճարժից: Սակայն մեմ ողջ մնացին: Բարեկամներն օգնում էին մեզ ադրունակցելով, աջակցե-

վրա՝ ի հեռուկա թեճամիների և հուրախություն բարեկամների: Կրկին ու կրկին, հակիսյան հակիսեմից: Զո ամբողջ դասունությունը բարու դայաբան է չարի դեմ, ճճմարտության դայաբան է ստի դեմ, Աստո դայաբան է սասանայի դեմ: Եվ դու անդարսելի ես: Թեև դարերի ֆամիներն ու դճախոսությունները դասառոտում էին ֆո հագուսը, կոտում ֆո ողնաճարը, խլում զավակները, աղճատում ֆո մայրենի լեզուն, այրում ֆո սրբազան զրեբը, բայց դու, բարեբախտաբար, միճ ողջ էիր մնում: Եղիր ուճեղ, տկա»:

Այդ սֆանչելի խոսքերը, հիանալի մադթանները վերաբերում են ոչ միայն Չայաստանին, այլև մեզանից յուրաֆանջյուրին: Մեմ դարադայում եմ ուճեղ լինել ողով և բարու ու արդարության հավասով:

Ռուս. քարզմ. Պ. Բ.

ԳՈՐԳԵՆ ԽԱԺԱԿՅԱԼ

Վահե Անսոնյան. «Մենք ուրախ ենք, որ մեր փոփոխությունը օգնում է»

Միջազգային մարաթոններին SCDM հիմնադրի մասնակցության արդյունքում հանգանակված նվիրատվությունն օգնում է չեռք բերել արդիական սարքավորումներ ուղղափառության բաժանմունքի համար

Անբողջ աշխարհում բանկերի, աղյուսակազմակերպությունների և այլ ֆինանսական հաստատությունների համար ռիսկերի կառավարման ծառայություններ արդիական Վահե Անսոնյանը (28.08.2016) մարաթոնը, որը Ավստրալիայում անցկացվող եռօրյակ է (լող, հեծանիվ, վազ), Բեռլինի Մարաթոնը (25.09.2016) և Աթենքի մարաթոնը (13.11.2016):

Ինչպես գրել է Վահե Անսոնյանը ֆեյսբուքյան իր էջում, «...Մարաթոններին իմ մասնակցության դասձան է լավ գործի համար գումար հանգանակելը...»:

Նա նաև հայտարարել է, որ յուրաքանչյուր մրցման համար իր FB-ընկերները կարող են գումար նվիրաբերել, և վերջին մարաթոնից հետո հանգանակված գումարը կնվիրաբերվի Հայաստանում ուղղափառության հիվանդություններից տառապող մարդկանց բուժմանը:

Ըստ Վահեի ֆեյսբուքյան մի այլ գրառման, «... Ես ունեմ ավելի քան 700 ընկեր ֆեյսբուքում, և եթե ձեզանից յուրաքանչյուրը կնվիրաբերի գոնե 3 եվրո, կունենանք ավելի քան 2100 եվրո: #SCDM Financial ընկերությունը խոստանում է կրկնապատկել այդ գումարը, և այն կնվիրաբերվի ուղղափառության հիվանդանոցին Հայաստանում...»:

Հանգանակվեց 5000 եվրո, և որոշվեց փոխանցել այդ գումարը Երևանի «Էրեբունի» բժշկական կենտրոնի նորաբաց ուղղափառության բաժանմունքի (ղեկավար՝ Բ.Գ.Ք. Հայկուհի Գյուլյան) կարիքների համար:

Եվ վերջերս Վահե Անսոնյանը, SCDM-ի աշխատակից Իվանա Մեդոն (Ivana Medo), և Գաս Հարիսը (Gus Harris), ով Moody's Analytics-ի գործադիր սնօրենն է (այս ընկերությունը աշխատում է

SCDM-ի հետ տարբեր բիզնես-մախազների վրա, այցելեցին «Էրեբունի» ԲԿ, ուղեկցությամբ տղերիս հեղինակի:

Ինչպես դոկտոր Գյուլյանը (ով նաև Երևանի գլխավոր ուղղափառագետն է) դասնեց մեզ, իր կարիերայի ընթացքում նա մի քանի անգամ անցավ Երևանից դեպի Երևանի արևմտյան կողմում գտնվող Էրեբունի քաղաքի միջնաբերդի հիվանդանոց, որտեղ դիմելով նման առաջարկով «Էրեբունի» բժշկական կենտրոն: Եվ ղեկավարությունը, հանձնի Հայաստանի և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունների բաժանմունքի ղեկավարության նախարար Դրոնի. Հարություն Զուկյանի, ով Հ.Գյուլյանի խոստով, «մի քան կրեաշիվ մարդ է», ընդունեց իր գաղափարը, և շուտով (8-9 ամիս առաջ) «Էրեբունի» ԲԿ-ում բացվեց ուղղափառության բաժանմունք:

Ինչպես տեղեկացրեց բաժանմունքի ղեկավարը Սարգիս Աբովյանը, SCDM-ի հետ իրենց

Կառը հաստատվեց հեռուստեստային բժշկական ծրագրերի հաղորդավար Վահե Տեր-Մինայանի միջոցով:

Ըստ Հայկուհի Գյուլյանի, այսօր իրենց բաժանմունքը, ընդհանուր առմամբ, համադաստիանում է միջազգային չափանիշներին, և, իր խոստով, «որոշ ցուցանիշներով էլ այն եզակի է Հայաստանում»: Օրինակ, այստեղ կան այդպիսի կոնսուլտացիոն սենյակներ, ինչը Հայաստանում հազվագյուտ է ֆինոթերապիայի համար:

Հայաստանում ես մեկ նորություն է Paxman cool sculp սարքը, որը ստեղծված է ֆինոթերապիայի ընթացքում մազափոխությունը կանխելու համար, ինչը, իր հերթին, հոգեբանական խնդիր է՝ առաջին հերթին կանանց համար, հասկապես՝ Հայաստանում:

Այս ուղղափառական բաժանմունքում կարող են բուժում ստանալ միաժամանակ մինչև 130 հիվանդ:

Բնականաբար, դրա ղեկավարը տեղեկացրեց նվիրատվին, թե

ինչպես է նվիրաբերած գումարը ծախսվել:

«Ձեր նվիրատվությունը դարձավ այն կարևոր նախնական գումար, որին գումար ավելացնելով՝ մենք կարողացանք գնել հասուկ բազմաթիվ ֆինոթերապիայի համար: Դրանք քանակապես են, շատ քանակապես վաճառված հիվանդ կարող է փոխել բազմաթիվ դիրք», ասաց Հայկուհի Գյուլյանը:

Նա այդ նվիրատվությունը անվանեց «չափազանց օգտակար և ճիշտ ժամանակին արված» իրենց բաժանմունքի հետագա զարգացման համար, և, իր խոստով, սա վառ օրինակ է այն բանի, որ «Սփյուռքի մեր հայրենակիցները ջանք չեն խնայում Հայրենիքի բարգավաճման համար»:

Հայկուհի Գյուլյանը շնորհակալություն հայտնեց Վահե Անսոնյանին և խնդրեց փոխանցել երախտի խոստով բոլոր նրանց, ովքեր մասնակցել են դասնախափին:

Այնուհետև հյուրերը ցրեցին

ուղղափառության բաժանմունքում:

Այդ ավարտին զուգահեռ Վահե Անսոնյանի հետ:

- Ի՞նչ են Ձեր տպավորությունները բաժանմունքում սեսիոնը:

- Մի երկու ամիս առաջ այցելեցի այս հիվանդանոցը անձնական դասնախափում, և ինչքան էլ ասեմ, որ տպավորված եմ առաջընթացից: Չկարողանալով դասել հիվանդանոցի ծառայությունների որակի մասին, միեւնույն ժամանակ միայն նշեմ, որ այն սկսում է նմանվել արեւմտաեվրոպական հիվանդանոցի: Կարծում եմ, որ բուժկենտրոնը դեռ երկար ճանապարհ միայն անցնի հասնելու համար այն բարձր մակարդակին, որը աղափարվում է Գերմանիայում, սակայն առաջընթացը ակնհայտ է:

- Որքանով հիշում եմ, Ղուֆ դասնախափում էի մասնակցել այլ մարաթոնների, ինչպես, օրինակ, Skechers Performance Lnu Անջելեսի մարաթոնը, որ միայն կայանա մարտի 18-ին: Նմանափող դրամահավաք կկազմակերպվի՞ այնտեղ:

- Մենք փնտրում ենք եղանակներ հիվանդանոցին աջակցումը ցարկունակելու ուղղությամբ՝ ելնելով մեր կողմից ստացված օգուտից: Վստահ չեմ, որ կմասնակցեն Lnu Անջելեսի մարաթոնին այս ամիս, բայց մենք նմանափող ինչ որ մի բան մեզ է անողա՞նորեն անենք:

- Ի՞նչ կապեցանք:

- Մենք ուրախ ենք, որ մեր փոփոխությունը օգնում է մարդկանց իրենց անձնական դասնախափին հեղ հիվանդություններից մեկի դեմ:

«Մասշեյի կառի օմեռասո» մրցանակը՝ ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ին

ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ը «Մասշեյի վայրեր» 2017 մրցանակաբաշխության արժանակալից հաղթող է ճանաչվել «Մասշեյի կառի օմեռասո» անվանակարգում և արժանացել է դարձելի՝ որդես մասշեյի սղասարկման սրահներ ունեցող ընկերություն:

«Մասշեյի վայրեր» մրցանակաբաշխությունն իրականացվել է «Հաճախորդություն ունեցող անձանց ներառման հնարավորությունների խթանում և մասնակցայնության ընդլայնում» ծրագրի արժանակալի՝ հանրությանը մասշեյի վայրերի մասին իրազեկելու և մասշեյի ենթակառուցվածքներ ու ծառայություններ ունեցող կազմակերպություններին խրախուսելու նպատակով:

Ծրագրի արժանակալի դարձնալով՝ սարքեր ուղղորդողներ կայացնող 10 կառույցների արժան է և մրցութային հանձնաժողովն առավելաթիվ մասշեյի է համարել ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի ծառայություններն ու ԵՄԵԲ-ժողովությունները:

Կարևորելով ֆիզիկական մասշեյության, սեղաբարձման խնդիրը՝ ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ն իր 11-ամյա գործունեության ընթացքում դրսևորել է հասուկ մոտեցում. ընկերությունը Հայաստանի բազմաթիվ և գյուղական համայնքներում գործող իր սղասարկման կենտրոնները կախավորել է մասշեյի հնարավորություններով՝ սեղաբարձման խնդիրներ ունեցող մարդկանց հարմարավետությունն աղափարելու նպատակով:

«Մասշեյի վայրեր» մրցանակաբաշխությունն անց է կացվել «Հայկական ճամբար» հասարակական կազմակերպության՝ ԱՄՆ դեֆարտուլարության հասարակության հետ կառի գրասենյակի ֆինանսավորմամբ, որի ընթացքում ցուցադրվել է նաև ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի մասշեյության բարդիչները ներկայացնող սեսայնոթ:

Մարաթոններ՝ «VivaStart» կրթական ծրագրով հայտարարված մրցույթի հաղթողներին

2016-ից Հայաստանի հեռահաղորդակցության առաջատար օմեռասոն իրականացնում է «VivaStart» կրթական ծրագիրը, որը վաճառքի է բաժանողների սղասարկման հասվածում մասնագիտացնելու մեկնարկային հնարավորություն է սալիս սարքեր բուհերի ուսանողների՝ նրանց համար բացահայտելով սղասարկման ոլորտի առանձնահատկություններն ու հաղորդակցվելու հմտությունները:

Նախադասարանական դասընթացներից՝ ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի ծառայությունների է սակագնային ոլանքների, էթիկայի կանոնների, ՄոբիԴրամի ծառայությունների, ինչպես նաև ընկերության ընթացակարգերի և գործընթացների մասին անհրաժեշտ տեղեկություններ սանալուց հետո, սարքեր մարզերից ընկերություն ժամանած ուսանողները հնարավորություն են ունենում երկամսյա ժամանակահատվածում բուհական գիտելիքները դրսևորել գործնականում և սղասարկման կենտրոններում ձեռք բերել բաժանողների հետ արդյունավետ, բազմաթիվ և որոշեցիտնալ ԵՄԵԲ հարուս փորձ:

«VivaStart»-ի արդյունավետությունը ԵՄԵԲ-ի սեսայնոթից զնախաժե-

լու համար, ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի ղեկավարությունը 2016 թվականի արձանակառուսողների առջև խնդիր էր դրել. մասնակցել մրցույթի և էլեկտրոնային փոստով ուղարկել 4-5 էջ ծավալով դիմումներ՝ ծրագրից ֆաղած արդյունքի մասին: Ակնկալվում էին նաև առաջարկություններ:

Առաջարկումն անհամար հետաքրքրություն դրսևորած 40 ուսանողի աշխատանքներից մասնագիտական հանձնաժողովն առանձնացրել է հաղթող է ճանաչել երեք: Դրանց հեղինակները՝ Արմինե Սողոմոնյանը, Հովհաննես Թադևոսյանն ու Արփինե Փանոսյանը, ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի գլխամասային գրասենյակում կազմակերպված ավարտական արտադրության ժամանակ արժանացել են մրցանակի՝ Huawei Honor 6X սմարթֆոնների:

«Որել հարցի արժանահասակ տպավորությունը ձեռավորվում է կոնկրետ իրավիճակից սացած եզրակացություններ և վերլուծության արդյունքում: Որդես բիզնես օղակ, մեզ համար անչափ կարևոր են ծրագրից օգտվող ուսանողների արձագանքը, զնախախտում և առաջարկությունը: Ամենակարևոր արժեքը, որը ձեզ հաջողվել է բացահայտել, բաժանողական մոտեցումն է: Վստահ են, որ

ղուֆ կկարողանալ լինել նաև ձկուն և գիտելիքները համադասախափանցել ԵՄԵԲ-ի դասնախափին», -ասել է ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի գլխավոր սնօրեն Ռաֆ 3իրիկյանը:

ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ը, սարքեր ծրագրերի միջոցով, մեծաթիվ ուսանողության կենտրոնում է դասնախափանցող: Բարձր որակավորում ունեցող մասնագետները աշխատակալի կայուն զարգացման կարևորագույն նախադասն են և որդես այդպիսին՝ ՎիվաՍթեյ-ՄՏՄ-ի Կարիերայի զարգացման ծրագրի նպատակ:

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հասարակությունն ԻԳ արի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Հանրապետության 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@aminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
3ԱԿՈՒՐ ԱԲԵՏԻՔԵԼՆ հեռ. 060 271117
Հավաքակառուցի (գովազդ) հեռ. 582960,
060 271112
Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118
Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շաբաթային լրատվական ծառայություն
հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ԵՄԵԲ՝ «Ազգ» քերի
«ԱԶԳ» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010